Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 220(5112)
Суббото
Ноябрийн
2
1946 он
Сэн 20 мүнгэн

Гүрэнэй талха таряан—бүгэдэ арадай зөөри мүн. Поли дээрэһээ хуряагдаһан монсогор орооһон бүхэниие үнэншэ сэхэ хүнүүдэй саг үргэлжын харууһа, хиналта доро байгуулха хэрэгтэй.

„ИЗВЕСТИЯ".

Гүрэнэй талха таряае бүрин бүтэн байлгые хангаха

Өөрынгөө түрэл гүрэндэ талха таряае шадаал һаа ехээр үгэхэ хүсэл зорилгоор дүүрэн советскэ таряашад болбол таряа тушаалгын гүрэнэй даалгабариие дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Таряа тушаалгаар өөһэдынгөө уялгануудые колхозуудай амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан тухай мэдээсэлнүүд улам олоор ороно. Бэлэдхэлэй пунктнуудта, элеваторнуудта, заготзерногой складуудта таряан тушаагдажа байна. Бэлэдхэгдэһэн таряае бүрин бүтэн байлгахые хангаха, тэрэниие үрихэ хулгайлха, гутааха ба хороохо ябадалһаа хамгаалха гээшэ мүнөө гүрэн түрын шухалын шухала зорилго болоно.

Гэхэтэй хамта, орооһо таряае ток дээрэһээ шагнэнгүйгөөр ашаалха, складуудые муугаар харууһалха, бэлэдхэлэй пунктнуудай хүдэлмэрилэгшэдөөр шалгагдаагүй, дайралдаһан хүнүүдые абаха ушарнууд үсөөн бэшэ.

Гүрэнэй складуудта тушаагдаагүй аад, тогуудта гү, али колхозуудай болон совхозуудай амбаарта байһан таряае гүрэндэ тушаагдаһан таряанда тоолодог парти ба правительствоор буруушаагдаһан гүрэндэ харша ябадал хэдэ хэдэн областьнуудта мүнөөшье хүртэр байһаар.

Орооһо таряа тушаажа абахынгаа орондо «таряанай бүрин бүтэн байха тухай распискануудые» Красноярска хизаартахи, Мордовадахи, Молдавска ССР-эй бэлэдхэлэй пунктнууд илангаяа дуратайгаар ябадаг байна. Таряа бэлэдхэлэй түсэбэй дүүргэлтые «шамдуулхамнай» гэжэ бодоод элдэб худал хуурмаг квитанцинуудые тэдэнэр үгэдэг болошоо.

Хэдэ хэдэн районуудта хура бороо орожо, сагай уларил һайн бэшэ байна. Суглуулагдаһан орооһо ехэ шииг нойтотой байна. Иимэ нойтотой орооһые гутаха ябадалһаа хамгаалхын тула эгээл шанга хэмжээнүүдые дары сагта абаха хэрэгтэй. Гэбэшье, хэдэ хэдэн районуудта мүнөө хүртэр заготзерногой пунктнууд ба складуудай байранууд таряа хадагалхын тула заһабарилагдаагүй ба бэлэн болоогүй байна. Советскэ ба партийна органуудай, жэшээлхэдэ, Омско, Кемеровскэ, Курганска, Саратовска областьнуудай, Удмуртиин ба Белорусска ССР-эй хүтэлбэрилэгшэд орооһо таряае бүрин бүтэн байлгахые хангахын тула шухала хэмжээнүүдые уридшалан абангүйгөөр, харин складуудай нэмэлтэ байрануудые шадаал һаа олоор байгуулхые ба дэн ехэ нойтотойшье һаань, орооһые ехээр лэ тушаан абахые оролдоно. Иимэ ябадал хадаа гүрэндэ хоро хэхэһээ ондоо юумэ хэнэгүй. Таряа бэлэдхэхэ ябадал хадаа тэрэниие колхозуудһаа гансал тушаажа абаха бэшэ, мүн зааханшье гээлтэгүйгөөр бүрин бүтэн байлгаха ябадал болоно.

Шииг нойтотой орооһоной хаанашье, бэлэдхэлэй пунктнуудташье, колхозуудташье, совхозуудташье хадагалаатай байгаа һаань, тэрэниие саг үнгэргэнгүйгөөр хатааха ябадалые эмхидхэхэ, байһан зерносушилкануудые хүсэдөөр хэрэглэхэ, болохо газарта шэнэ нүүдые бариха хэрэгтэй. Заготзерногой пунктнуудта хадагалагдажа байһан орооһо таряанай хойноһоо үдэр бүриин шалгалта ба хиналта байгуулжа, хэрэгтэй болоо һаань орооһо сэбэрлэдэг машинануул ба бусад зүйлнүүдые бултыень хэрэглэжэ тэрэниие һүүрээхэ болон хатааха хэрэгтэй. Хэрбээ энээнэй тула механическа зэмсэгүүдэй дутажа байгаа һаа, гараараа хатааха ябадалые эмхидхэхэ.

Таряан хадаа гүрэнэй, бүгэдэ арадай зөөри мүн. Поли дээрэһээ хуряагдаһан монсогор орооһон бүхэниие үнэншэ сэхэ хүнүүдэй саг үргэлжын харууһа, хиналта доро байгуулха хэрэгтэй. Таряан тогто байна гү, колхозууд ба совхозуудһаа бэлэдхэлэй пунктнуудта абаа шагдажа ябана гү, али гүрэнэй складта хадагалагдажа байна гү, хаанашье байнаб, гүрэнэй, арадай интересүүдые юунһээшье дээрэ тооложо байдаг, таряае нангин зүйл, нюдэнэйнгөө сэсэгы шэнги хаража хамгаалжа байха хүнүүд тэрэниие сахиха еһотой. Талха таряае гүрэндэ тушаахын тула байгуулагдаһан транспортна бригаданууд ба автоколоннуудта эгээл эрхим ба үнэншэ сэхэ колхознигууд томилогдохо еһотой.

Советскэ ба партийна организацинууд хадаа бэлэдхэлэй пунктнуудта шалгагдаһан хүнүүдые томилхын тула анхаралаа табиха еһотой. Тиихын тула колхозууд ба совхозуудай эгээл эрхим түрүү хүнүүдые бэлэдхэлэй пунктнуудай хүдэлмэрилэгшэдөөр томилжо, орооһо таряа бүрин бүтэн байлгахые тэдэндэ шууд сэхэ даалгаха. Бэлэдхэгшэдэй кадрнуудые шэлэн олохо ябадалда харюусалгагүйгөөр хандаха гээшэ ехэхэн муу хойшолонгуудтай байдаг. Жэшээлхэдэ, Тульска областиин бэлэдхэлэй пунктнуудта ехэхэн таряанай дутаха ябадал үзэгдэбэ. Бэлэдхэлэй пунктнуудта шалгагдаһан, политическэ мэдэрэлтэй хүнүүдые шэлэн абадаггүй, харин түрэл ба танил хүнүүдые томилдог байха юм. Жэшээлхэдэ, Богородицка бэлэдхэлэй пунктын директор Ромашин гэгшэ өөрынгөө пунктда түрэлхидөө суглуулаад байна. Иимэ ябадалнуудые мүн пунктнуудай бусад олон хүтэлбэрилэгшэд гаргаба. Областной конторые эрхилэгшэ нүхэр Маринов хадаа иимэ ябадалнуудые элирүүлэн усадхахын орондо харин орооһо таряа хулуугшадые харюусалгаһаа далдалха гэжэ али болохоор оролдоно. Нэгэ газарта хулгай хээд баригдаһан хүнүүдые тэрэ хадаа ондоо пунктнуудта томилно. Облисполком болбол энээн тухай мэдэхэ байбашье, гүрэнэй интересүүдтэ албан хойрогоор хандаха ябадал гаргажа, складуудһаа таряа хулгайлха ябадалтай тэмсэнэгүй.

Ниитын социалистическэ зөөри болбол ойроо хүртэшэгүй нангин юумэ гээшэ. Энэ хадаа советскэ обществын ажабайдалай, советскэ гүрэнэй хүгжэлтын үндэһэн хуулинуудай нэгэн юм. Таряан хадаа илангаяа үнэтэй ба тон шухала гүрэнэй, арадай зөөри мүн. Гүрэндэ таряа талханай ехэл байбал, арад зон һайнаар ажаһууха, дайнай һүүлдэ ажахые хүнгэнөөр һэргээн бодхоохо, шэнэ шэнэ заводууд ба фабрикануудые байгуулха, манай социалистическэ культурые ургашань дабшуулха байна. Таряан болбол шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбүүдые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ айхабтар ехэ хүсэтэй зэмсэг мүн.

Таряа бэлэдхэлые шамдуулха хэрэгтэ бүхы хүсөө элсүүлжэ, колхозно полинуудай хэдэн миллион ажалшадай үнэн сэхэ ба шэн зоригто ажалаар туйлагдаһан пүүд таряан бүхэниие советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые улам саашадань бэхижүүлхын тула бүрин бүтэн байлгаха ябадалые хангая!

Октябриин 27-эй «Известиин» түрүү бэшэг.

МТС-эй магтаалтай бригада

Нүхэр Очировай хүтэлбэрилдэг Гашейн МТС-эй тракторна бригада энэ жэлэй сезон соо Мухаршэбэрэй аймагай „Улаан Туяа" колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилһэн байна. Тиин, тракторна хүдэлмэринүүлэйнгээ жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, МТС соо эрхимлэһэн байха юм. Трактористнууд Балмаев, Чимитова, Санжиева ба бусад илангаяа һайнаар хүдэлмэрилөө. МТС-эй дирекци ба партийна организаци тус бригадын члэнүүдтэ хэдэн удаа шан олгоһон байна.

Мүнөө энэ бригадын члэнүүд тракторнуудаа эрхим шанартайгаар заһабарилжа, хабарай полевой хүдэлмэриие хүсэн түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха уялга абаад, эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байха юм.

Ш. Эрдынеев.

Малшадта дулаан хубсаһа үгэнэ

Хамниин сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (Закамен) адуу малай убэлжэлгэдэ бэлэдхэлые голдуу түлэб дүүргээ. Энэ колхозой правлени убэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдтэ гол хүсэеэ табиһан байгаа. Правлениин түрүүлэгшые орлогшо нүхэр Дамбаев адуу малай байра байдал заһабарилгые өөрөө хүтэлбэрилжэ, хашаа балгааһа, дал, хорой хотые һайн шанартайгаар заһабарилуулба.

Мүнөө үедэ энэ колхоз малай байрануудай жэжэ божо заһабарилгануудые дүүргэжэ, мүн доторхииень ариг сэбэр болгожо байна.

Колхозой правлени мал адуулха хүнүүдтэ нилээдгүй оролтолго гаргана. Хэдэн олон малшадта дулаан даха, дэгэл, гутал мэтын хубсаһанууд үгтөө.

В. Будаев.

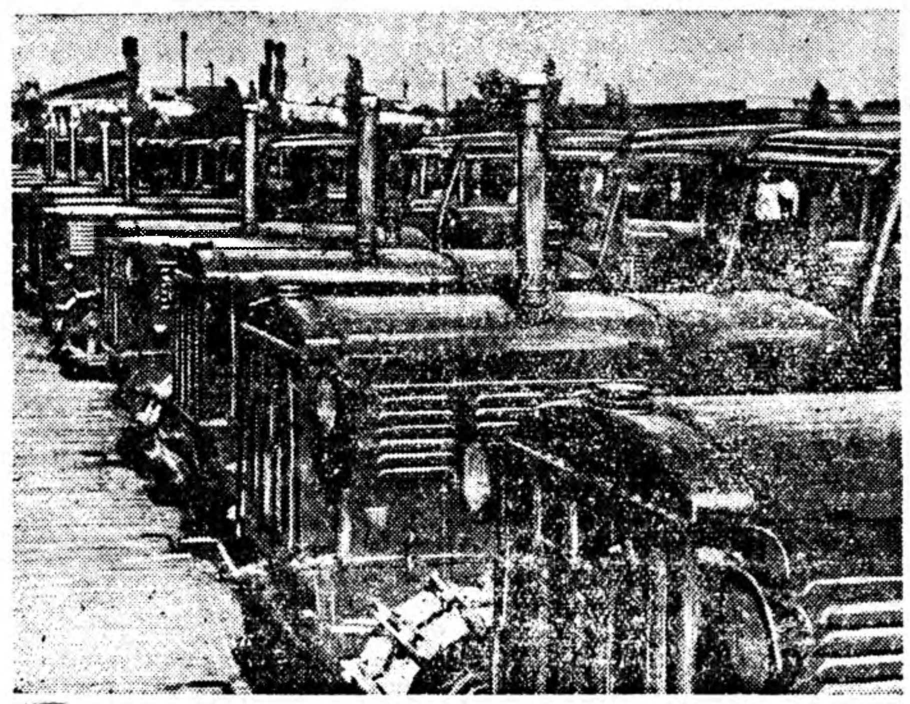
Трактор заһабарилгын түрүүшүүл

Саянтын МТС-эй тракторна бригаданууд трактор заһабарилгада эршэмтэй ба эмхитэй журамтайгаар оролсонхой.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилһэн нүхэд Цырендоржиев ба Линхобоев гэгшэдэй тракторна бригаданууд тракторна хүдэлмэриин жэлэйнгээ түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэрилдэг тракторнуудые МТС-тээ асаржа, заһабариин хүдэлмэриие эхилһэн байна.

Тиин тэдэнэр Октябриин агууехэ һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулан 1—1 тракторнуудые заһабарилха уялгануудые абаһан аад, һаяын үдэрнүүдтэ заһабарилжа дүүргэхээр байна.

Б. Дансорунов.

Сталинградска тракторна завод. Бэлэн тракторнууд тус заводһоо ябуулагдаха талмай дээрэ.
Е. Соколовой фото. (ТАСС-эй фотохронико).

Түсэбһөө гадуур таряа тушаана

ИВОЛГА. Алтайска колхозниггуудай уряалда харюу болгон аймагай колхозууд түсэбһөө гадуур таряа гүрэндэ тушаана.

Таряа тушаалгын түсэбые аймаг соогоо эгээл түрүүлэн дүүргэһэн «Коминтерн» колхоз 50 центнер орооһо түсэбһөө гадуур гүрэндөө тушааба.

Октябриин һайндэрэй урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон «Осоавиахим», «XVIII партсъезд» колхозуудай члэнүүд түсэбһөө үлүү таряа тушааха уялгануудые абаад 50—50 центнер таряа тээһэн улаан ашаануудые ябуулаа. Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид 360 пүүд таряа «Заготзерногой» пунктда тушааба.

Байгша оной октябриин 31-эй мэдээгээр аймагай колхозууд 50,970 центнер таряа тушааха түсэбөө сүм дүүргэбэ.

Комиссиһаа һайн сэгнэлтэ абаа

Үлэжэ байһан үхэр малаа тобир тарганаар ондо оруулхын зорилгоор, Кударын аймагай Үлзытын сомоной Сталин й нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Гарматоров) малай убэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэринүүдые саг болзор соонь дүүргэжэ шадаа.

Тус колхоз малай хашаа хоройе заһабарилжа дүүргээд, фермэнүүдэйнгээ дэргэдэ убһэ тэжээлээ зөөжэ эхилһэн байна.

Убэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэриие хонинной-товарна фермэдэ хүдэлмэрилдэг нүхэр Бадматаровай бригада илангаяа һайнаар үнгэргөө.

Эбэртэ бодо малнуудые адуулдаг нүхэр Жэргалов болбол сүлөөтэй сагтаа хашаа хореоной хуушарһан модонуудые һэльбэн шэнэдхэжэ, ехэхэн туһа хүргэһэн байха юм.

Мүн Кударын сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Дыбсенов) убэлжэл эдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэриие хэмэгэй тэрэ үедэ тэ бинжэ, бүхы фермэнүүдэйнгээ байрануудые шэнэдхэн заһабарижа дүүргэһэн байна.

Дээрэ нэрлэгдэһэн колхозуудай убэлжэлгэдэ бэлэдхэлые гүрэнэй комисси хаража үзөөд, һайн гэһэн сэгнэлтэ үгэһэн байха юм.

Б. Лымбрылов.
„Б. М. Үнэнэй" корреспондент.

Гээгдэлээ усадхажа түрүүшүүлые хүсэбэ

БАРГАЖАН. (Телефоноор абтаба). Телятниково-Уринска сельсоведэй Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз малажалай талаар энээнһээ урда тээ үргэлжэ гээгдэжэ ябаа һэн. Ушарынь хадаа убһэ абаха түсэбөө жэлһээ жэлдэ дүүргэдэггүй, малай байра байдалые убэлдөө хэдэ хүйтэн байлгадаг бэлэй. Тиигэжэ олон тоото бодо ба нарай мал хорооһон байха юм. Энээнһээ һургаал абажа, дээрэхи колхозойхид мүнөө жэлдэ убһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө саатагүй дүүргэхэ, малай убэлэй байрануудые һайса дулаалха зорилго табиһан байна.

Мүнөө болоходо тус колхозойхид өөрынгөө зорилгые бэелүүлбэ. Убэлэй үедэ үхэр малдаа хүрэхэ убһэ тэжээл бэлэдхээ. Мүн малайнь бүхы байра байдал заһабарилагдажа, урин дулаан болоһон байха юм.

Һаяхан адуу малай убэлжэлгэдэ бэлэдхэлые тушаан абаха комисси тус колхозые шалгаһан байна. Тиихэдэнь мал й бүхы байранууд бэлэн болонхой байгаа. Мүн убһэ тэжээлынь убэлэй үедэ хүрэхэ байна.

Хониной-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд убэлжэлгэдэ илангаяа һайнаар бэлэдхэһэн байха юм. Энэ фермэ 2.000 центнер убһэ тэжээлтэй болоо. Хүльгадай шэнэ байра баригдаһан. Хуушан бүхы байрануудынь һэльбэгдэн заһабарилагдаһан байба.

Адуу малай убэлжэлгэдэ бэлэдхэлые саг соонь дүүргэһээрээ һанаагаа амаржангүй, энэ колхозой члэнүүд убэлдөө нэгэшье толгой мал хороонгүй ондо оруулхын түлөө бүри эршэтэйгээр тэмсэнэ.

М. Арьяева.

Зэдын аймагта үрһэ хаалга хангалтагүйгөөр ябуулагдана

Ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ үрһэ хүрэнгэ хаалгые Зэдын аймагай колхозууд хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байна. Дүүрэн бэшэ мэдээгээр, тус аймаг дотор үрһэ хааха түсэб оройдоо 22 процент дүүргэгдэһэн байха. Олонхи колхозууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргэһэн болобошье, хүрэнгэ хаажа эхилээдүй байһаар.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Гомбоцыренов) гүрэндэ таряа тушаалгые үни хада дүүргээ һэн. Тэрэнһээ хойшо энэ колхозойхид һанаагаа амаршоод, таряа сохилгые болошогүйгөөр унжагайруулжа байха юм. 655 гектар таряанһаа оройдоо 307 гектарынь сохёод байна. 1168 центнер үрһэ хааха түсэбтэй аад, мүнөө хүртэр нэгэшье килограмм үрһэ хаагаадүй байха юм.

Буденнын нэрэмжэтэ колхоз үрһэнэй түсгаар ажахытай юм. Энэ колхоз 1947 оной тарилгада 1393 центнер үрһэ хааха түсэбтэй. Гэбэшье одоо хүртэр нэгэшье центнер үрһэ хаагаадүй байһаар. Гол шалтагаанинь хадаа таряа сохилгые удааруулһанһаа, мүн таряа сэбэрлэлгые хэрэгсээгээгүй дээрэһээ болоно. Энэ колхозой молотилка саг үргэлжэ миин байдаг, эбдэрдэг болошоо. Теэд, колхозой хүтэлбэрилэгшэд молотилка заһабарилха тушаа бодото хэмжээ абангүй, һанаа амаа һууһаар.

„Пятилетка" колхоз мүнөө хүртэр гүрэндэ таряа тушаалгаяа дүүргээдүй байха юм. Тиигэбэшье, сохилгые шангалхажа, таряа талха элбэгээр гаргахын түлөө энэ гэхэ тэмсэл хэнэгүй. 743 центнер үрһэ хааха түсэбтэй аад, нэгэшье центнер хаагаадүй байха юм.

„Улаан Үшөөгэ" Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд үрһэ хаалгаар аймаг соо һайн тээшэ тоологдодог байна. Тиимэ мүртөө эдэ колхозууд оройдоо 438—550 центнер үрһэ хааһан юм.

Мүн Зэдын колхозууд хартаабхын үрһэ хааха түсэбые хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байна. Аймаг дотор оройдоо 139 центнер хартаабхын үрһэн хаагдаад байна. Хэтэрхэдээ олонхи колхозуудынь хартаабхяа малтаагүй, газар доронь һуулгаһаар. Карл Марксын, Буденнын нэрэмжэтэ „Пятилетка" ба бусад колхозууд нэгэшье центнер хартаабхын үрһэ хаагаадүй байха юм.

Үрһэ хаалгые удааруулга хадаа үндэр ургаса хуряаха ябадалые хиһаһантай тон адли байна. Тиимэ тэ Зэдын колхозууд тарилгада бэлэдхэлэй энэ шухала хэмжээ-ябуулгые удааруулһан алдуугаа дары заһажа, эрхим шанартай үрһэ хаахын түлөө шуурхай тэмсэхэ уялгатай.

А. Будажапов.

СССР Союз ба Швециин хоорондо агаарай саг үргэлжын харилсаан байгуулагдаба

1946 оной октябриин 6-да Москвада болоһон ССР Союз ба Швециин хоорондохи хэлсээнүүдэй эсэстэ Хельсинки дээгүүр Москва—Стокгольм гэһэн агаарай саг үргэлжын харилсаае тогтоохо тухай советско-шведскэ хэлсээн баталагдаба.

Агаарай замай Москва-Хельсинки ба Хельсинки-Москва участогые советскэ самоледууд хангаха, Стокгольмһоо Хельсинки хүртэр ба Хельсинкиһээ Стокгольм хүртэр участогые шведскэ самоледууд хангаха байна. Хельсинкидэхи аэродромые ашаглахын зүбшөөл Финляндиин правительство үгэбэ.

Хэлсээндэ советскэ талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Агаарай Гражданска Флодой Главна Управлениин начальнигай орлогшо авиациин генерал-лейтенант А. А. Авеевич, шведскэ талаһаа—Швециин Москвадахи элшэн түлөөлэгшэ г-н Гуннар Хегглех гараа табиба.

Агаарай замые ашаглаха талаар техническэ хэлсээн ГУГВФ гэй ба «Аэротранспорт» гэжэ шведскэ акционерна обществын хоорондо нэгэн доро баталагдаба.

Улаан Хэрээһэнэй отрядууд Польшоһоо бусажа ерэбэ

Немецкэ эзэмдэлгын уршаг тодхороор дэлгэрһэн эпидемическэ үбшэнтэй тэмсэхэ ябадалда Польшын элүүрые хамгаалха министерстводэ туһалхын тула, СССР-эй Улаан-Хэрээһэнэй ба Улаан полумесяцын обществын союзай гүйсэдкомоор эльгээгдэһэн 10 санитарно-эпидемическэ отрядууд Польшоһоо Москвада бусажа ерэбэ. Польшын элүүрые хамгаалха министерствын дэмжэлгэтэйгээр ба тэрэнэй эпидемитэй тэмсэхэ талаар сэсо комиссариадтай нягта барисаатайгаар хүдэлмэрилһэн советскэ врачнууд болбол 7 һарын турша соо польско республикын воеводуудаар ябахадаа ехэ хүдэлмэри хэбэ. Отрядууд хадаа 500 мянган тухай хүнүүдые медицинскэ талаар үзэһэн, городууд ба тосхонуудай 160 мянган ажаһуугшадые гэдэһэнэй үбшэндэ эсэргүү тарилгаар хангаһан байна. Маажууртаһан 42 мянган хүн эмнэгдэһэн байха юм.

Польшын элүүрые хамгаалха Министр медицинын доктор Ф. А. Литвин гэгшэ советскэ Улаан Хэрээһэнэй отрядуудай ажал-ябуулгые сэгнэжэ Улаан Хэрээһэнэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ доктор С. А. Колесниковай нэрэ дээрэ эльгээһэн бэшэгтээ иигэжэ бэшэнэ:

«Медикаментнуудаар, дезинфекционно зүйлнүүдээр ба санитарна байгуулалтатайгаар Танаар эльгээгдэһэн СССР-эй Улаан-Хэрээһэнэй ба Улаан Полумесяцын санитарна отрядууд болбол манай һандаргагдаһан орондо эпидемитэй тэмсэхэ талаар ехэ ба ашагтай хүдэлмэри ябуулба».

Мүн тэрэшэлэн СССР-эй элүүрые хамгаалха Министр Г. А. Митерев гэгшэ баярай бэшэг абаһан байна.

Польско правительство болбол Улаан Хэрээһэнэй отрядуудай бүхы члэнүүдые орденуудаар шагнаһан байна. Гражданска дээдэ шагнал—4-дэхи классай «Польшын мандалга» гэжэ орден Польшодохи Улаан Хэрээһэнэй отрядуудые хүтэлбэрилэгшэ доктор З. А. Кваченкодо барюулагдаһан байна.

(ТАСС).

Һайндэртэ бэлэдхэл

Хэжэнгын аймагай Чесаныг долоон жэлэй һургуулиин дэргэдэ драматическа, литературна ба хүгжэмэй кружогууд һайнаар хүдэлмэрилжэ байдаг юм. Һурагшад эдэ кружогуудай хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр ба олооро хабаадаһан. Драматическа кружогынь Октябриска революциин һайндэртэ зүжэг наада харуулхын бэлэдхэл хэжэ байна. Мүн хүгжэмэй кружок һургагша М. Д. Содномовой хүтэлбэреэр хэдэн шэнэ дуунуудые бэлэдхэжэ эхилээ.

Р. Цыбиков.

һара соо сезонойгоо даалгабари дүүргэбэ

Баргажанай аймагай ангуушан болбол Агууехэ Октябрьска Социалистическэ Революциин XXIX жэлэй ойн һайндэрлэлгын урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, ундэр амжалтануудые туйлаба. Жэшээлхэдэ, нүхэр Трифон Скосырский октябрь һара соо 2900 тухаригтэ ангай арһа тушаажа, агнуурийн сезон соо үргэхээр абаһан даалгабаряа 193 процент дүүргээ. Тэрэшэлэн ангуушад Постников, Фронтенков, Смирнов гэгшэд мүн сезонойнгоо даалгабари дүүргэбэд.

(Манай корр.).

АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕВОЛЮЦИИН 29-дэхи ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин түүхэтэ удхашанар

29 жэлэй урда, газарай бүмбэрсэгэй зургаанай нэгэ хуби дээрэ, хэдэн олон үеын эрхимэй эрхим хүнүүдэй һанал бодолоо табижа ябаһан хэрэг илан бэелүүлэгдэһэн байна. Ленин-Сталинай партиин манай ороной ажалшадые олон жэл соо үсэд шангаар бэлэдхэжэ байһан тэрэ хэрэг бүтэһэн байха юм—түүхэдэ анха түрүүшын илалга түгэс социалистическэ революци болоһон байна. Гүрэн соохи засагай эрхые ба общественэ захиран байха хэрэгые хүдэлмэришэд ба таряашад Соведүүдээр дамжуулан өөрынгөө гарта абаһан байха юм. Шэнэ, советскэ гүрэн бии болон тогтобо.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революци болбол дэлхэйдэ болоһон ямар нэгэн, ондоо революциһээ үлэмжэ эрид шангаар ба гүнзэгыгөөр хуушан обществын бүхы үлэгдэлнүүдые хамажа ханад, арад зоной урда социалистическэ общество байгуулхын түлөө гэрэлтэ хараануудые нээһэн байна.

Октябрьска революциин илаһан түрүүшын үдэртэ советскэ засаг болбол газарые эзэмдэхэ помещигүүдэй үмсые ямаршье түлбэригүйгөөр хуряан абаба. Газар болбол бүхэ арадай, гүрэнэй үмсэ гэжэ соносхогдоһон байгаа. Газар тухай декредэй еһоор таряашан арад болбол советскэ засагһаа 150 миллион десятинэһээ үлүү шэнэ газар абаһан байха юм. Таряашад болбол помещигүүдтэ түлэдэг (500 миллион шахуу алтан түхэриг) жэл бүриин арендын түлэбэриһөө сүлөөлэгдэһэн байна. Газарай бүхы малтамалнууд (нефть, нүүрһэн, руда гэхэ мэтэ) ой модон, уһа мүрэнүүд арадай эзэмдэлгэдэ ороһон байна.

Энээнэйнгээ һүүлээр советскэ гүрэн болбол тусхай декредүүдые гаргажа, сословинуудые хориһон, национальна ба шажанай хизаарлалтануудые усадхаһан. эхэнэр зоной адли тэгшэ эрхэ байгуулһан, национальностьнуудай адли тэгшэ эрхэ тогтооһон байна. «Россиин арадуудай эрхэ сүлөөгэй Деклараци» гэһэн алдарта деклараци болбол Россиин арадуудай эрхэ сүлөөтэ хүгжэлтые ба тэрээнэй дүүрэн тэгшэ эрхые хуули болгон баталһан юм.

Октябрьска революцеэр банкнуудые, түмэр харгынуудые, гадаадын худалдаа-наймаае ба бүхы томо ажаүйлэдбэриие национализацилһан ябадал болбол шэнэ, социалистическэ ажаүйлэдбэри байгуулхын хэрэгтэ түрүүшын алхам боложо үгэһэн байна.

Октябрьска революциин эдэ бүхы түүхэтэ актнууд болбол залуу советскэ гүрэнэй байгуулалтада туһалһан байна. Октябрьска революцеэр түрэһэн манай орон болбол һүүлэй хаһатар ехэ туршалга бэрхэшээлнүүдые дабажа гараа. 1918 он һанаад үзэе. Тэрэ үедэ манай ороной үрбэнэйнь гурбан хуби сагаангвардейскэ контрреволюци ба гадаадын интервентнүүдэй гарта байһын байна: 4 империалистическэ гүрэнүүд манай Эхэ орониие добтолон хашажа байгаа: Украина, Кавказ, Дунда Зи, Урал, Сибирь, Алас Дурнанай саг зуура гээгдэһэн байгаа. Ленин ба Сталинай байгуулһан советскэ гүрэн болбол дайнай дүлэн соо Улаан Армиие байгуулһан юм. Большевистскэ партиин оролдолгоор залуу советскэ республика болбол сэрэгэй нэгэдэмэл лагерь болгогдоһон байна. Өөрынгөө түрэл газарые, ерээдүйн четэнэй зол жаргалые аршалжа байнабди гэжэ мэдэжэ ябаһан хүдэлмэришэд ба таряашадай агуухэ баатаршалгынһаар дайсад бутасохигдоһон байгаа.

Немецко-фашистска булимтарагшадтай хэһэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай жэлнүүдэр советскэ журам байгуулалта болбол историдо үзэгдээ дуулдаагүй хүндэ хүшэр бэрхэшээлдэ оро-[illegible]үүние һанаад үзэе. 1941—1945 оной дайн болбол манай Эхэ ороной түүхэдэ үзэгдэһэн алибүхы дайнуудһаа эгээл шэрүүн ба хүндэ [illegible]н байһан юм. Нүхэр Сталинай хэлэһэн еһоор, энэ дайн болбол манай советскэ журам байгуулалтада, манай гүрэндэ, манай правительстводо, манай коммунистическэ партида экзамен шэнги юумэ үзүүл[illegible] ба тэдэнэй хүдэлмэриие дүнлэ[illegible] байна, тиигээд танай хүнүүд ба организацинууд, тэдэнэй хэһэн [illegible]эгүүд ба үгэгдэһэн үдэрнүүд [illegible] байна.—анхаралтай һайһаар [illegible]ниие харагты, тэдэнэй хэһэн [illegible]эгэй аша харюулагты гэжэ ман[illegible]хэлэжэ байһан шэнги болоно». [illegible]етскэ олонниитын ба гүрэнэй [illegible] болбол энэ хатуу экзамениие габьяатайгаар дабажа гараһан ба үзэгдээ дуулдаагүй хүндэ хүшэр дайнай байдалда энэ экзамениие дабажа гараад, өөрынгөө ажа байха дүүрэн шадабариие ба бата бэхиие харуулба. Бодото байдал болбол большевистскэ партиин, марксизм-ленинизмын идейнүүдэй хүсэн түгэс элсүүлхы ба эмхидхэхы удхашанарые баталан харуулба.

Октябрьска социалистическэ революциин агуухэ удхашанар хадаа засагай эрхые эксплоататорска ангинуудай гарһаа буляажа ажалшадай гарта үгэһэн ябадал мүн болоно.

Советскэ байгуулалта болбол манай ороной урда хүгжэлтын заха хизааргүй арга-боломжонуудые нээһэн байна.

Революциин урда үеын Росси болбол гээгдэнги буурай орон байгаа. Өөрынгөө гүрэнэй бэеэ даанги байдалые алдахын аюул тэрээндэ тохеолдожо байгаа һэн.

Росси болбол нэгэ һайн ажаүйлэдбэригүй, баруун зүгэй баян, индустриальна талаараа хүгжэнги державануудай экономическа эрхэ мэдэл доро байһан юм. Ажаүйлэдбэридэ хэрэгтэй машинануудайнгаа 60 процент хүртэрхинень, мүн хүдөө ажахыда хэрэгтэй машинануудай баһа тэды шэнээниие хаанта Росси болбол хилын саанаһаа оруулжа байха баатай байһан юм. Гадаадын капитал болбол ородой ажаүйлэдбэриин шухалын шухала һалбаринуудые эзэмдэн абаһан байгаа. Тэрээнэй гарта Донбассай металлургиин 72 процент, шүлүү нүүрһэнэй ажаүйлэдбэриин 72 процент, революциин урдахи Россиин нефтиин ажаүйлэдбэриин 60 процент ба электрическэ ажаүйлэдбэриин 90 процентнь эзэлүүлэгдэжэ байһан юм.

Дэлхэйн нэгэдэхи дайн болбол манай ороной гээгдэнги буурай байдалые илангаяа ехээр харуулһан ба тэрээниие үхэлэй түйлда хүргэһэн байна.

Гансал царизмые унагааха, буржуазиие унагааха, засагай эрхые хүдэлмэришэн ангяар буляан абаха ба шэнэ социалистическэ байгуулалтада орохо ябадал лэ тэрээниие абарха байгаа.

«Нэгэн гэбэл урагшаа, али гэбэл гэдэргээ ябаха хэрэгтэй,—гэжэ Ленин бэшэһэн байна.—XX зуунай Россидо урагшаа ябаха гэдэг... социализм тээшэ ошохоһоо ондоогоор байхагүй юм...» (Зохеол том XXI. нюур 127).

Октябрьска революци болбол Россиие урагшань хүтэлжэ, социализмда орохо зам нээһэн байна.

Октябрьска революци болбол һаяхан гээгдэнги буурай, үгытэй ядуу орон байһан манай орониие хүсэн түгэс социалистическэ держава болгожо шадаха Соведүүд гэһэн гүрэнэй политическэ формые арадта үгэһэн байна. Соведүүд болбол дэлхэй дээрэ хэзээ нэгэтэ байһан засагуудай эгээ демократическа формо мүн болоно. Советскэ засаг болбол арад түмэнэй дундаһаа урган гараһан тэдэндэ дүтэ ба түрэл засаг мүн. Советскэ байгуулалта болбол бүхэдэлхэй дээрэ эгээл түрүү ба демократическа байгуулалта мүн байна. Энээн дотор: ажал хүдэлмэриин эрхэ, эрдэм гэгээрэлэй эрхэ, амарха эрхэ, эхэнэр зоной адли тэгшэ эрхэ, национальностьнуудай адли тэгшэ эрхэ, үгэ хэлэлгын, хэблэлэй, суглаануудай бодото эрхэ сүлөө гэхэ мэтэ, арадуудай эрхимэй эрхим хүбүүдэй бодол һаналаа табижа ябаһан, тэрээнэй түлөө тэмсэжэ, ами наһаяа үгэжэ ябаһан эдэ агуухэ эрхэнүүдые болото хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэһэн байна. Советскэ хүнүүдэй энэ булягдашагүй эрхэ сүлөөнүүд болбол Сталинска Конституци соо хуулита еһоор бэхижүүлэгдэһэн байха юм. Советскэ социалистическэ байгуулалта болбол эксплоатаци ба эксплоататорска ангинуудые үгы хэһэн ба социалистическэ олонниитын үмсын принципэй илажа гараһанай удхашанартай.

Советскэ гүрэн дээрэ байгаа болото арадай демократизм болбол ажалшан арадай хүсэ ехэтэ зохеон бүтээлгын эдибхи дээрэ харагдан гаража байна.

Ленинэй хэрэгые үргэлжэлһэн агуухэ нүхэр Сталин болбол олон миллион тоото арад түмэниие зоригжуулан, нягтаруулан жагсаажа, урагшань хүтэлһэн байха юм. Өөрынгөө инаг вождь багша нүхэр Сталинаа тойрон нягтарһан манай арад болбол советскэ засагтаа, коммунистическэ партидаа хизаарлашагүйгөөр этигэжэ, Россиие хүсэн түгэс түрүү держава болгохо гэжэ Октябрьска революциин соносхоһон хэрэгые габьяа ехэтэйгээр бэелүүлһэн байна.

Ленинско-сталинска партиин хүтэлбэри доро Советско Союз болбол сталинска табанжэлнүүд соо гээгдэнги буурай байдалһаа хүгжэлтэ прогресс тээшэ айхабтар ехэ алхам харайса хэһэн байна. Орониие индустриализацилха ба хүдөө ажахые коллективизацилха гэһэн сталинска мэргэн программын ашаар энэ түүхэтэ программые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ советскэ арад саглашагүй ехэ бэрхэшээлнүүдые дабажа шадаһанай ашаар, бидэнэр эдэ бүгэдые түйлаһан байнабди.

Социализмын байгуулалтые эбдэхэ, манай орониие капиталистическа хүгжэлтын зам худар түлхихэ гэжэ оролдоһон арадай дайсадуудтай Ленин—Сталинай парти хатуу шэрүүн ба үсэд шанга тэмсэл ябуулха ушартай болоһон байна. Буржуазна тагнуулай агентнууд болохо троцкистнууд, бухаринцанууд, буржуазна националистнууд болбол капиталистическэ тойролой урда СССР-эй хүсэ шадалые буруулха гэһэн өөрынгөө оролдолгодо ямаршье муухай аргануудые сээрлэдэггүй байһан юм. Арадай дайсадууд өөрынгөө хүсэл зорилгонуудые ямаршье мэхэ ехэтэйгээр далдалдаг байбашье сталинска мэргэн херхо ухаанай ашаар элиршэлэгдэһэн ба саг доронь усадхагдаһан байгаа.

Манай орон болбол ленинско-сталинска замаар, социализмые байгуулха замаар урагшаа ябаһан байна.

Манай ороной сэрэгэй ба экономическа буурай байдал мүнөө хэзээшье бусахагүйгөөр мартагдан ошобо. Манай орониие индустриализацилһан ба хүдөө ажахые коллективизацилһан ябадал болбол социализмын бата бэхи материальна база ба советскэ гүрэнэй оборонно хүсэнэй бата бэхи база боложо үгэһэн байна. Энэ ушар болбол манай Эхэ орониие немецко-фашистска булимтарагшадтай дайлалдаһан жэлнүүдтэ абарһан байна: Октябрьска революцеэр байгуулагдаһан гүрэн болбол хатуу шэрүүн ба хүсэ ехэтэ дайсанһаа гансахан өөрыгөө хамгаалаа бэшэ, харин Европын цивилизациие фашистска һүйдхэлшэдһөө абарһан байна.

Октябрьска революци болбол Россиин бүхы арадуудые ахадуу нэгэн бүлэ болгон нэгэдүүлбэ. Советскэ гүрэн болбол нэгэдэмэл зорилгоор нягтаран жагсаһан, адли эрхэтэ арадуудай гүрэн боложо түрэһэн байна. Тус гүрэн болбол арад бүхэндэ өөрынгөө хуби заяае өөрөө тодорхойлхо эрхэ олгоһон юм. Советскэ байгуулалта болбол национальна заха хизаар оронуудай политическэ, экономическа, культурна гээгдэлые усадхажа, национальностьнуудай хоорондын харшалалдаае үгы хэжэ, арадуудай хоорондын этигэл найдабари ба хани холбоое бэхижүүлһэн байна. Агуухэород арадай ахадуугэй шэн зоригто туһаламжын ашаар, СССР-эй бүхы арадууд болбол өөрынгөө республиканууд ба областьнуудта мүнөө үеын ажаүйлэдбэри ба колхозно машинизированнэ хүдөө ажахын хүгжүүлһэн, өөрынгөө культурые үзэгдөө дуулдаагүй үндэртэ үргэһэн байна.

Арадуудай хани холбоон болбол советскэ гүрэнэй хүсэ шадал ба бата бэхиин дууһашагүй булаг мүн байна.

Социалистическэ байгуулалтын агуухэ илалта болбол шэнэ советскэ хүн—сталинска эпохын хүн мүн болоно. «Бидэнэр болбол 1917 он хүртэр байһан тэдэ ородууд бэшэбди, манай Русьшье хадаа тэрэ үеын Русь бэшэ, занмнайшье тэрэ үеын зан бэшэ. Бидэнэр болбол манай ороной шарайе үндэһөөрнь хубилгаһан тэрэ агуухэ хубилалтатай сугтаа өөһэдөө хубилжа, өөдөө ургаһан байнабди». (Жданов).

Октябрьска революци ба социалистическэ байгуулалта болбол манай хүнүүдэй зан ябадалай шэнэ ба үндэр шанарые түрүүлһэн байна. Энэ хадаа гүнзэгы илэйнэ байна. бэрхэшээлнүүдые илахаар бэлэн байха ба илажа шадаха, коммунизмын хэрэгтэ хазагайрашагүйгөөр этигэдэг байха шанарнууд болоно. Энэ хадаа, ажал хүдэлмэридэ шэнээр, социалистическээр хандаха ябадалнууд мүн болоно. Энэ хадаа гэрэлтэмэ советскэ патриотизм мүн болоно.

Өөрынгөө 29 жэлэй ойдо советскэ гүрэн болбол уласхоорондын талаар үзэгдөө дуулдаагүй үндэр нэрэ алдартай боложо ерэбэ. Фашистска гүрэнүүдые бутасохихо ябадалда Советскэ Союзай шиидхэхы үүргэ дааржа гараһан ушар ба советскэ правительствын ябуулжа байгаа амгалан тайбанай, хазагайршагүй сэхэ политика болбол уласхоорондын хэрэгүүдые шиидхэхэ ябадалда СССР-эй үүргые ехэхэн үндэртэ үргэһэн байна. Фашизмын бүхы үндэһэнүүдые узуураарнь малтажа һалгааха ба али бүхы агрессиһээ һэргылхын шанга эрилтэ табижа байгаа советскэ державын голос болбол дэлхэйн бүхы оронуудай миллион ба миллионууд «юрын хүнүүдэй» зүрхэ сэдьхэлые СССР тээшэ татажа байна. Тэдэнэр болбол манай социалистическэ гүрэниие амгалан тайбанай, прогрессын, демократиин бата тулга гэжэ зүб харана гээшэ.

Дэлхэйн хоердохи дайнай дүн дээрэ социализмын позици бата бэхи болоһон байха юм. Социализм тухай асуудал болбол Европын олон тоото оронуудай урда табигдаад байна.

Империалистнууд хадаа бүхы түрүү хүн түрэлтэндэ жэшээ болохо манай ороноо айн һүрдэжэ байдаг. Тэдэнэр манай орониие, социализмые хардаха гэжэ оролдодог байна. Гэбэшье, дэлхэй дээрэ ямаршье хүсэн советскэ гүрэнэй алдар нэрые хухалжа, тэрээнэй агуухэ хэрэгынь түрүү хүн түрэлтэнэй нюур дээрэ, бүхы дэлхэйн дарлагдаһан арадуудай нюур хүндэгүй болгоожо шадахагүй юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда илаад байхадаа, бидэнэр амгалан тайбан социалистическэ байгуулалтадаа дахин ороод байнабди. Бидэнэр тон түрүүн дайнда абаһан шархануудаа эмнэлжэ эдэгээхэ еһотой байнабди. Фашистска һүйдхэлшэд болбол манай орон дээрэ 1710 городуудые, 70 мянгаһаа дээшэ һуурин тосхонуудые бултынь гү, али зарьмынь һүйдхэһэн ба галдаһан, 6 миллионһоо дээшэ гэр байшангуудые галдаһан ба һүйдхэһэн. 25 миллион шахуу хүнүүдые гэр байргүй хохидуулһан, 31 850 ажаүйлэдбэриин предприятинуудые һүйдхэһэн, 98 мянган колхозуудые һандаргаһан ба дээрмэдэһэн байха юм.

Советскэ гүрэн болбол дайсанай һүйдхэһэн фабриканууд ба заводуудые, колхозууд ба совхозуудые, гэр байрануудые, һургуулинуудые, больницануудые яажашье һаань түргэнөөр ба дүүрэнээр һэргээн бодхоохо тээшэ мүнөө үедэ бүхы оролдолго хүсөө гаргажа байна. Дайнай һүүлэй нэгэдэхи табанжэлэй туршада дотор бидэнэр болбол арадайгаа ажахын хүгжэлтын дайнай урдахи хэмжээе һэргээн бодхоохо тэды бэшэ, харин нилээд ехээр үлүүлхэ, ажалшан арад зоной ажабайдалай хэмжээень нилээд ехээр дээшэлүүлхэ ябадал хангаха еһотой байнабди.

Шэнэ сталинска табанжэл болбол манай арадай дайшалхы программа мүн. Шэнэ табанжэл соо социализмын ороной хүсэ шадалые улам саашань бэхижүүлхэ тухай, бүхы арад зонойнгоо материальна энхэ байдал, культурна хэмжээ дээшэлүүлхэ тухай ленинско-сталинска партиин ба советскэ гүрэнэй агуухэ оролдолго харуулагдажа байна гэжэ советскэ хүн бүхэн мэдэнэ. Энэ программые бэелүүлхэ ябадалда тохеолдохо бэрхэшээлнүүд айхабтар ехэ байна, гэбэшье, манай арад энээнһээ байха бэрхэшээлнүүдые дабажа гараһан юм!

Бидэнэр өөрынгөө гараар, өөрынгөө ажал хүтэлбэреэр агуухэ зохеон байгуулгын хүдэлмэринүүдэй программые бэелүүлжэ, манай ороной ажабайдалай шэнэ бадаралгые түйлажа шадахабди.

Советскэ арадые толгойлжо дайн байлдаанда шалгаран хатуужажа гараһан Ленин-Сталинай агуухэ парти, советскэ державын бүхэдэлхэйн түүхэтэ зорилгонуудые эмхидхэһэн ба хүтэлһэн парти байна. Тус парти болбол бэрхэшээлнүүдһээ айдаггүй, хэрэгые хайшань хүтэлхөө һайн мэдэжэ байдаг, тус парти болбол өөрынгөө арадта эсэс хүртэрөө бэеэ үгэнги ба бүхы ушарта энэ арадайнгаа ашаг туһые хамгаалжа байдаг байна. Коммунистическэ партиин ударидалга, агуухэ Сталинай ударидалга болбол бидэнэй бүхы бэрхэшээлнүүдые дабажа гарахын үнэн найдабари мүн болохо ба бидэнэр өөрынгөө шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүргэжэ ба үлүүлэн дүүргэжэ. арадайгаа ажахыда шэнэ хүгжэлтэ түйлажа, ажалшан арадайнгаа ажабайдалые һайжаруулжа, өөрынгөө түрэл социалистическэ Эсэгэ оронойгоо хүсые улам ехээр бэхижүүлжэ, манай орондо коммунизмые байгуулха замаар урагшаа дабшаха байнабди.

Г. БОРИСОВ.

Партийна ажабайдал

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОНОЙ ХОЕРДОХИ ПАРТКОНФЕРЕНЦИ

Тус районой нэгэдэхи партийна конференци болоһонһоо хойшо жэл хахад болоо. Энэ хугасаанда районой парторганизаци болбол өөрынгөө зэргые нилээдгүй бүхэжүүлжэ, арад ниитын дунда партийна нүлөө бэелүүлбэ.

Жэл хахадай туршада тус райондо партийна 14 эхин организаци шэнээр байгуулагдахаһаа гадна, районой парторганизациин коммунистнуудай тоо 34,5 процент ургаһан байгаа.

ВКП(б)-гэй райкомой энэ үе соо хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл хэһэн партиин райкомой секретарь нүхэр Свешников болбол эдэ бүгэдэнүүдые һаһала тодоор конференциин делегадуудта хөөрэжэ үгэбэ.

—Железнодорожно район хадаа республикын столица болохо Улан-Удэ городой экономикодо ехэхэн удельнэ хэмжээтэй. Манай районой территори дээрэ Механизированнэ шэлэй завод, Судно-заһабарилгын завод, Механическа завод, депо, вагонно пункт, Зүүн-Сибириин түмэр харгын дүрбэдэхи таһаг, Байкало-Сэлэнгын пароходство, һэеы дараха фабрика гэхэ мэтэнүүд бии гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. Районой парторганизациин тоосоото үе соо хэһэн хүдэлмэриие эдэ предприятинуудай хүдэлмэринүүд харуулна,—гэжэ нүхэр Свешников хэлэбэ.

Тус районой ажаүйлэдбэриин предприятинууд хадаа жэл хахадай турша соо валова продукци гаргаха түсэбөө 20 процент дээшэлүүлһэн байна. Шэлэй завод тоосоото үе соо 331 мянган дүрбэлжэн метр шэл түсэбһөө үлүүлэн гаргаа. Үнгэрэгшэ 9 һарынгаа үйлэдбэриин түсэбые 125,9 процент дүүргээ. һэеы дараха фабрика 1944 онтой сасуулбал, 1945 ондо 90 мянган түхэригэй продукци үлүүлэн гаргаһан байна. Үнгэрэгшэ 9 һарын туршада 24 мянган паар хаатанка үйлэдбэрилэн гаргаа. Судноза һабарилгын завод 9 һарынгаа үйлэдбэриин түсэбые 104.3 процент дүүргэһэн байха юм.

Ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйлаха, бүтээн гаргаһан продукциингаа үнэ сэнгые хямдаруулха, **социалистическэ мүрысөө хүтэлбэрилхэ асуудалнуудта зарим партийна организацинуудай еһо тэдыгээр хандаһан баримтанууд конференци дээрэ элирүүлэгдэбэ.**

Районой партийна организаци болбол тоосоото үе соо өөрынгөө зэргэдэ 239 хүнүүдые абаһан байгаа. Теэд, эдэ залуу коммунистнуудые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ, тэдэнэрэй политическо-теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэриие тон хангалтагүйгөөр ябуулһан байгаа. Партиин доторой хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр табидаг дээрэһээнь, кандидадһаа ВКП(б)-гэй членэдэ шэлжэн орохо болзороо 1.5 жэлээр удааруулһан агаар 152 хүн тоологдоно. Тус районой парторганизациин 61 коммунистнууд партийна ба гүрэнэй жаяг заршамые эбдэһэн байгаа.

ВКП(б)-гэй райкомой тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн делегат нүхэр Ваштейн болбол Улан-Удэ станциин депогой болон вагонно-заһабарилгын пунктын партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэхи ехэхэн дутуу дунданууды эрид шангаар шүүмжэлбэ. Юундэб гэхэдэ, нэрлэгдэһэн парторганизацинууд хадаа табанжэлэй түсэб тухай хуулитай ажалшадые танилсуулдаггүй байгаа.

ВКП(б)-гэй райкомой хүдэлмэришэдэй зүгһөө партийна эхин организацинуудта хайша хэрэгээр хүтэлбэри үгэдэг тухай делегат Доржиев үгэ соогоо тэмдэглэбэ. Партиин райком болбол үшөө 1945 ондо парторганизацинуудай секретарьнуудай болон тэрэнэй орлогшодой семинарнуудые саг сагта үнгэргэжэ, түрүү партийна организацинуудай дүршэлтэй танилсуулдаг болоо һэн. Теэд, энэ хүдэлмэреэ һүүлэй үедэ партиин райком мартаһан байна гэжэ саашань нүхэр Доржиев хэлэбэ.

Партконференциин делегат нүхэр Нахланов гэгшэ партиин райкомой эмхидхэлэй-инструкторска таһагай обор нобшо хүдэлмэриие эрид шууд шүүмжэлбэ. Делегат нүхэр Смирнов үгэ хэлэхэдээ, партиин райкомой зүгһөө социалистическэ мүрысөө еһо тэдыгээр хүтэлбэрилдэг тухайнь конференцидэ хөөрэжэ үгэбэ. Делегат нүхэр Рыльский болбол өөрынгөө үгэ соо зарим коммунистнуудай түрүү үүргэнүүдээ тон хангалтагүйгөөр бэелүүлдэг тухайнь олон баримтануудые харуулба.

Нүхэр Свешниковэй элидхэл тушаа нүхэд Холин, Мизенин, Паршин, Одинец, Титова, Калинин, Брун, Журавлева, Ковалевский, Евстигнеев болон бусад үгэ хэлэжэ, большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые дэлгэрүүлжэ, партиин айкомой хүдэлмэридэхи ехэхэн дутуу дундануудые элирүүлһэн байгаа. Тоосоото элидхэл тушаа хамта 20 хүн үгэ хэлээ.

Тус конференци дээрэ үгэ хэлэһэн ВКП(б)-гэй Обкомой секретариие транспортын талаар орлогшо нүхэр Поверенов болбол залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ, профсоюзна организацинуудай хүдэлмэринүүдые һайжаруулха тухай тодо һонор заабаринуудые үгэбэ.

Конференци болбол ВКП(б)-гэй райкомой практическа хүдэлмэриие хангалтатай, политическэ линиие зүбтэй дээрэ тоолохо зуураа, конференци дээрэ элирүүлэгдэһэн дутуу дунда зүйлнүүдые усадхаха зорилготой дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаба.

Конференциин һүүлээр ВКП(б)-гэй райкомой шэнэ составай нэгэдэхи пленум боложо, эмхидхэлэй асуудалнуудые шиидхэбэ.

ВКП(б)-гэй райкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр Свешников, хоердохи секретаряар нүхэр Паршин ба кадрнуудые эрхилхэ секретаряар нүхэр Череп гэгшэд һунгагдаба.

Түрүү ба гээгдэнги бригаданууд

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин XXIX ойн хүндэдэлдэ Городок городой комсомолецууд Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдибхитэйгээр оролсожо, сентябрь һарынгаа үйлэдрбэриин программые амжалтатайгаар дүүргэһэн байгаа.

Механическэ заһабарилгын заводой нүхэр Карасевагай хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада стахановскаар ажаллаһанайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй горкомой дамжуулгын Улаан туг абаба.

Энэ бригада сентябрь һарынгаа түсэб 200,5 процент дүүргээ. Тус бригадын членүүд нүхэд Афу, Митин, Анисимов ба бусад һарынгаа түсэбые 230-һаа 280 процент хүртэр дүүргэнхэй. Эдэнэр барандаа «Ажалай үндэр бүтээсын мастер» гэһэн нэрэзэргэдэ хүртэһэн байха юм.

Тэрэшэлэн нүхэр Агафоновой хүтэлбэрилдэг бригада сентябрь һарынгаа түсэбые 168,7 процент дүүргэбэ.

Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ үйлэдбэриин һайн амжалтануудые нүхэд М. Карасева, Попов, Матвеев гэгшэд туйлабад.

Холтосоной рудник дээрэ хүдэлмэрилдэг нүхэр Жарковой хүтэлбэрилдэг бригада һарынгаа түсэбые 146 процент дүүргэбэ.

Теэд, зарим нэгэн комсомолецууд Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа шадаагүй байһаар.

Жэшээлхэдэ, нүхэр Живаевагай хүтэлбэрилдэг старательнуудай бригада сентябриингоо түсэбые оройдо 83 процент дүүргээ. Моторно цехын зарим нэгэн комсомолецууд һарынгаа түсэбые миил 73 процент дүүргэһэн байха юм.

Б. Ширеторов.

Мүрысөөе дэлгэрүүлнэгүй

Кяхтын аймагай Сүхын арһанай заводой партийна эхин организаци, тэрэнэй коммунистнуд коллективайнгаа членүүдэй дунда Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлхэ талаар тон бага хүдэлмэри хэнэ. Өөһэд хоорондоо мүрысэдэггүй дэрэһээ, үйлэдбэриингөө түсэбые дүүргэдэггүй хүдэлмэришэд олон бии.

Тус завод **гурбадахи** кварталайнгаа түсэбые оройдоо 85,6 процент дүүргэһэн байгаа. Арһа элдүүрилгын цех сентябрь һарынгаа түсэбые—65,3 процент, гутал оёдог цех—92,3 процент, мылэ шададаг цех—5 процент дүүргэһэн байна.

Теэд, энэ гаагдалые түргэнөөр усадхажа, агуухэ Октябриин 29 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын орондо, тус заводой директор коммунист нүхэр Меловый ба партийна эхин организациин секретарь нүхэр Кондаков гэгшэд социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлхэ тушаа ямаршье эмхидхэлэй хүдэлмэри хэдэггүй байһань саашадаа тэсэмээр бэшэ байна.

Б. Дымбрылов.

Мелиорациин удхашанар ба тэрэниие саашадань үргэдхэхэ тухай

Уһалагдаһан газарай ургаса хоер дахин нэмэдэг юм

-1950 онуудта СССР-эй ажахые һэргээн бодхоохо тухай табанжэлэй түсэб уһалагдаха газарай талмайе— мянган гектар, хатаагдаха газарай талмайе—615 мянган гектар гэжэ хараалагдаһан байна. Хүдөө ажалай культурануудые ябадалые хүсэд хангахаар уһалуурииин сетинүүдые зоор соонь заһабарилха ба эһотой гэжэ табанжэлэй тухай хуули соо хэлэгдэнэ. Уһалууриин сетинүүдые зүбөөр хэжэ, хатаагдаһан газар дээрэ ажалай культурануудые табадал хангагдаха байна. Уудай газарай уһалуурида орхонууд ба урадхуул уһа ябадалые бүри ехээр хэхэ шухала.

Манай республика шииг нойтоор дутамаг тээшэ тоологдодог байна. Гол районуудаар ороһон хура бороо болон саһан жэл соо дунда зэргээр 300—350 миллиметр болодог байха юм. Жэл соо ороһон шииг нойтоной 70—75 процент зунай һүүл ба намар, үлдэгшэ 25—30 процентнь үбэлэй сагта ородог байха юм. Иимэ дээрэһээ хабарай хуурай һалхинда үлеэгдэһэн газарай хүрьһэнэй шииг нойтон бага байжа, таригдаһан культуранууд ба ногооной ургасануудые нилээдгүй доошолуулна.

Орооһото культурануудай тарянай ба сабшалангай ургасада уһалагдаһан газарай ямар туһатай байһыень уһалагдаагүй газарайхитай сасуулжа үзэхэдэ иимэ байна

Нэгэ гектарhaa абаһан ургаса (центнерээр)										
	Шэниисэ		Овес		Ячмень		Хара таряан		Үбһэ ногоон	
Онууд	Уһалагдаһан	Уһалагдаагүй	Уһалагдаһан	Уһалагдаагүй	Уһалагдаһан	Уһалагдаагүй	Уһалагдаһан	Уһалагдаагүй	Уһалагдаһан	Уһалагдаагүй
1937	11.06	4.09	16.[illegible]	10.[illegible]	10.0[illegible]	5.0[illegible]	6.70	3.80	18.70	9.20
1938	14.70	7.40	19.7[illegible]	10.40	11.70	5.66	8.1[illegible]	5.90	18.96	7.25
1939	16.00	10.00	—	—	—	—	—	—	21.39	13.20
1940	14.30	7.11	17.00	5.15	—	—	7.55	5.97	19.50	10.90
Дунда зэргээр	14.00	7.15	17.58	8.81	10.80	5.33	7.45	5.52	19.65	10.13

Тоонууд хадаа уһалагдаһан дээрэ таригдаһан орооһото культурануудай тарянай ба сабшалангай ургаса уһалагдаагүй газарһаа 1,5—2 дахин ехэ байһыень харуулна.

1945 ондо илангаяа ган гасуур болоһон байбашье, уһалагдаһан газарай ургасанууд, уһалагдаагүй газарайхида орходоо хоёр дахин ехэ байһыень республикын хэдэн аймагууд харуулна. Жэшээлхэдэ, Баргажанай аймаг —1 гектар уһалагдаһан газарһаа—3,11 центнер шэниисэ, уһалагдаагүй газарһаа — миил 0,33 центнер, тэрэшэлэн Иволгын аймаг —уһалагдаһан газарһаа—7 центнер, уһалагдаагүй газарһаа—5 центнер, Заиграйн аймаг — уһалагдаһан газарһаа — 8 центнер, уһалагдаагүй газарһаа— 4 центнер ургаса хуряаһан байха юм.

Энээнтэй хамта, агротехническэ бүхы хэмжээнүүдые газар уһалха ябадалтай зохилдуулан зүбөөр бэелүүлһэнэй ашаар, хүдөө ажалай культурануудай ургасануудые шууд дээшэлүүлжэ шадаһан стахановецуудай хүдэлмэриие хараад үзэе. Үндэр ургаса абажа республика соо алдар солотой болоһон нүхэр **Киселев** гэгшэ үнгэрэгшэ жэлэй ган гасуур ошон байдалда өөрынгөө даажа абаһан участогуудай **гектар бүхэнһөө 20 центнер шэниисэ, га бүриин 30 центнер овес** хуряаһан байха юм.

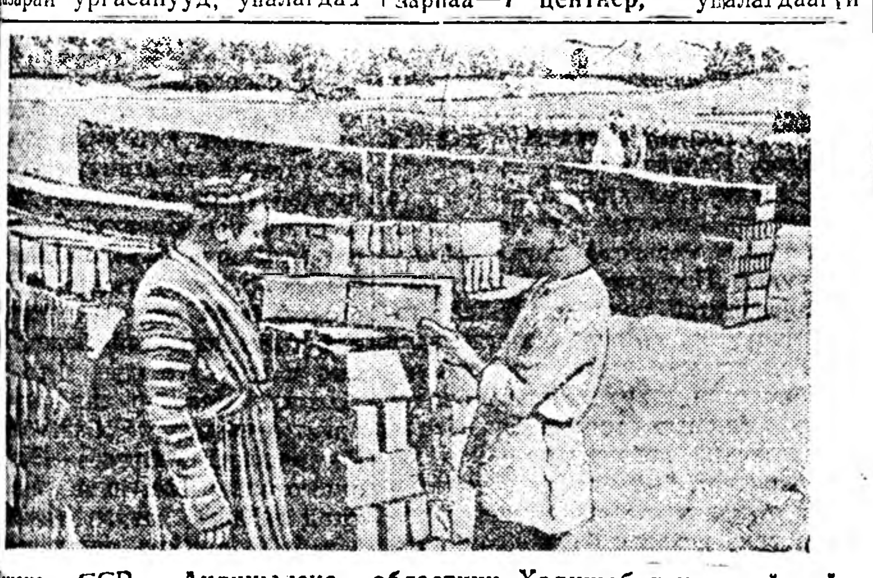
Мүн республикын суута луговод нүхэр **Герасимов** даажа абаһан газарайнгаа уһалууриин участогуудай **гектар бүхэнһөө 50-60 центнер, туршалгын зарим участогуудһаа —100 - 110 центнер** үбһэ хуряаһан байна.

Манай республикын үдэжэ байһан һүрэг малнууд зарим жэлнүүдтэ үбһэ тэжээлээр хүсэд хангагдадаггүй байһаниинь мэдээжэ. Иимэ дээрэһээ гансахан бии байгаа сабшалан эдлүүриие уһалжа, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ тэдыгээр хизаарлаха бэшэ, харин хэрэглэгдээгүй хэбтэжэ байһан намаг газарые хатаажа техническэ культурануудые тариха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэй байна.

Нютагай удхашанартай уһалууриин сетинүүдые заһабарилха ба шэнэдхэн байгуулха асуудалнуудта анхаралаа тон багаар табилаг байһан дээрэһээ зарим колхозуудай газар уһалха канавануудынь элдэб модо шулуу, бог шоройгоор дүүрэжэ газартайгаа адли болошоһон байха юм.

Намаг газарые хатаажа таряалангай ба сабшалангай эдлүүри болгохо үүргэтэй хоёр гурбан системэнүүд республика соо бии байһан аад, һүүлэй жэлнүүдтэ хүдэлмэрилнэгүй. Дээрэ дурсагдаһан баримтануудһаа хаража үзэхэдэ, уһалагдаха газарай талмайе бүри ехэ болгохо ба намаг газарые хатаажа таряалангай ба сабшалангай эдлүүри болгожо хэрэглэхэ хэмжээнүүд үргэнөөр ябуулагдаха болоно. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагта 8.000 гектар намаг газар хатаагдажа, ашаглан эдлүүрилэгдэхэ эһотой. Мүн Зэдэ мүрэнэй зүүн бэедэ уһа гаргаха хэмжээнүүдые бэелүүлхээр хараалагдана. Энэ хэмжээ-ябуулгые бэелүүлһэнэй эсэстэ манай республика хэдэн мянгаад гектар газар таряалангые уһалжа, тэрэнһээ һүрэг ехэ ургаса абаха аргатай болоно.

И. САВИН, ВКП(б) гэй Обкомой хүдөө-ажалай таһагай инструктор.

Узбекскэ ССР. Андижанска областиин Ходжиабадска районой ...най ба Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель... колхознигууд 10 жэлэй һургуулиин байшаниие барилгада ...араа оробо. Мүнөө үедэ барилгын материалнуудые яарал...түргэнөөр бэлдэжэ байна.

...РАГ ДЭЭРЭ: Тус барилгые эрхилэгшэ Абдувахаб Усманов гэг... (баруун таладань) бригадир Юсуп Мирзаевтай кирпиисэнүүдэй ...рые шалгажа байна.

С. Безносовой фото. (ТАСС-эй фотохронико).

КОЛХОЗОЙНГОО ЦЕНТР КУЛЬТУРНА БОЛБОСОН БОЛГОО

Бичурын аймагай „КИМ" гэжэ колхозойхид колхозойнгоо центрые культурна болбосон байдалтай болгохын тула энэ жэлдэ ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна.

Эсэгэ оронойо хамгаалгын дайнай урда тээ баригдажа захалагдаһан гидроэлектростанциин барилга һаяхан дүүргэгдээд, ашаглалгада оруулагдаба. Мүн тус станциин хүсөөр ябуулагдаха тээрмэ бариглаһан байха юм. Тэрэшэлэн колхозой клуб һэльбэн заһабарилагдаад, тэндэнь киноустановка ба радиоприемник годхондонхой. Гадна һаяхан, колхозой правлени шэнэ хүдэлдан абажа, клубтаа үгэһэн байха юм.

Эдэ бүгэдэ хүдэлмэри хэгдэхэһээ гадна, колхозникуудай гэр бүхэнэй урда талаһань палисаднигууд баригдажа захалуудахай. Энэ палисаднигууд соонь ерэхэ хабартаа модо ба элдэб ургамалнууд таригдаха юм.

Д. Хандаева.

Һурагшад колхозуудта туһалба

Хориин аймагай Хасууртайн хүсэд бэшэ дунда һургуулиин һурагшад «Победа» колхозой таряа ба огородой ургаса хуряаха хүдэлмэринүүдтэнь ехэхэн туһаламжа үзүүлһэн байна. Энэ һургуулиин һурагшад нүхэр Солдатовай хүтэлбэри доро 660 центнер хартаабха малтаһан ба 50 гектар газар дээрэһээ хүхэ һолоомо тармажа сомоһон байха юм.

Тэрэшэлэн Хориин дунда һургуулиин һурагшад өөро шадарайгаа колхозуудта туһаламжа үзүүлжэ бүгэдэ 15 гектар газарай хартаабха малтаба.

Мүн Баруун-Хасууртайн эхин һургуулиинхид Улын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 14 центнер хартаабха малтажа хуряаһан ба 750 бухал хүхэ һолоомо сомобо.

(„Красная Заря" газетэһээ).

Буудагшадай республиканска мүрысөөной дүн

Бурят-Монгол АССР-эй Осоавиахимай Центральна Соведэй судейскэ коллеги буудагшадай республиканска мүрысөөной дүн һаяхан гаргаба. Тус мүрысөөндэ Осоавиахимай 13 аймсоведһээ 20 команда хабаадалсаһан байна.

Судейскэ коллегиин гаргаһан дүнгүүдэй ёһоор, Осоавиахимай Центральна Соведэй дэргэдэхи буудалгын клубай команда эрхим амжалтануудые туйлажа, түрүү һуури эзэлбэ. Энэ буудалгын команда тудажа боломоор 1000 очкоһоо 832 тудаһан байха юм. Иигэжэ тус команда Осоавиахимай Центральна Соведэй грамота ба 600 түхэриг мүнгөөр шагнагдаба.

Хоёрдохи һуури Баргажанай аймагай дунда һургуулиин команда эзэлжэ, грамота ба 400 түхэригэй шагналда хүртөө.

Гурбадахи һуури мүн Баргажанай аймагай Баянголой сомоной дунда һургуулиин команда эзэлбэ.

КОЛХОЗОЙ ЗӨӨРИ ХОРООГШЫЕ ХЭЬЭЭДЭГГҮЙ ПРОКУРОР

Ториин аймагай «Заветы Ильича» колхозой түрүүлэгшэ байһан Аюша Цыбикжапов гэгшын өөрынгөө дүү, али түрэл гарал аха дүүнэйнгээ хэрэгсэлдэ зорюулан артелиин адуу мори, үхэр мал ба элдэб продуктнуудые абаһан, гаргашалһан хэдэн олон баашануудынь колхозник бүхэндэ мэдээжэ болоо. Цыбикжапов болбол колхозой һаамхай нэгэ томо үнеэ өөрөө мэдээд абаһан байна. Гадна, олоной зөөреэр өөртөө гэр байрануудые барюулһан байха юм. Мүн, найн костюм, «шавро» арһан дэгэл мэтые колхозой зөөреэр худалдан абаһан байгаа.

Шалгалтын комиссиин хэрэгые һайнаар хүтэлбэ гэжэ шалтаад, түрэһэн аха Тошожан гэгшэдээ өөрөө мэдээд 1944—45 онуудта нэгэ үхэр, нэгэ мори «шан» болгон үгэһэн байха юм. Тэрэ үхэрынь тус колхоздо бии байгаа гурбан һайн үүлтэртэ үхэрнүүдэй нэгэн байгаа һэн.

Цыбикжапов гэгшэ энэ мэтын тушаалда, мүн өөрынгөө ондоошье гүрэлхидые ба ошоһон эрэһэн бусад хүнүүдые олоор табидаг байгаа. Жэшээлхэдэ, ондоо тээһээ ерэһэн П. Я. Палютов гэгшые колхоздоо бухгалтераар абаад, һамгыень счетовод, хадам абыень шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ болгоһон байха юм. Мүн жаяг заршамаа алдаһанай түлөө партиин членһээ гаргагдаһан ба багшын хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэһэн Г. Н. Багудаев гэгшые малажалай учетчик болгон абаһан байна.

Ондоо тээһээ ерэһэн хүнүүдтэ колхозой эрхим хонидые 100 түхэриг сэнтэйгээр үгэдэг аад, өөһэдынгөө колхознигуудта 400—500 түхэригөөр худалдадаг байгаа.

«Заветы Ильича» колхозой эрэгтэй ба эмэгтэй членүүд Цыбикжаповай энэ хорото ябадалые элирүүрээд тэрэниие хуулиин харюусалгада хабаадуулха эрилтэ хэжэ, хамтынгаа суглаан дээрэ тогтооһон байгаа. Гэбэшье, аймагай прокурор нүхэр Ловцов мүнөө хүртэр Цыбикжаповта энэ гэхэ хэмжээ абаагүй далдалжа байһаар

Д. С. Цыдыпов.

Иимэ гээгдэлые яахадаа тэсэнэб

Закаменай аймагай Бур-Цакирай сомоной «Улаан Октябрь» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Намдаков, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Вампилова) болбол хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэреэр аймаг соогоо ехэхэн гээгдэжэ ябана.

Мүнөө жэлдэ адуу малаа үбһэ тэжээлээр хангажа шадаагүй. Тус колхоз энэ жэлдэ 10.372 центнер үбһэ хуряаха түсэбтэй байһан аад, оройдоо 6.364 центнер үбһэ тэжээл хуряажа абаба. 268 тонно силос дараха түсэбтэй байһан аад, 160 тонно даража, түсэбэйнгөө миил хахадыень дүүргэбэ.

Гадна, энэ колхоз малай үбэлжэлгэдэ бэлэн бэшэ. Хони ямаадай ба үхэр малай байха байрануудые урин дулаан болгоогүй байһаар.

Гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө тус колхоз оройдоо 15 процент дүүргээд байна.

Колхознигуудай дунда партийно-политическэ хүдэлмэри һулаар табигдаһан дээрэһээ, эдэ бүхы гээгдэлнүүд тохеолдоо гэхэдэ болохо.

Б. Шоенов.
«Б. М. Үнэнэй» корр.

„Б.-М. Үнэн" газетын материалаар хэмжээ абтаба

„Хойрог абгайн портфель соо..."

«Хойрог абгайн портфель соо»... гэһэн фельетон манай «Бурят-Монголой Үнэн» газетын августын 6-ай номерто толилогдоһон байгаа.

Энэ статья соо Тарбагатайн аймагай социальна тэдхэмжын таһагые даагша Воробьева гэгшын дайнай инвалидуудай гомодолнуудта албан хойрогоор хандадаг тухай хэлэгдэһэн юм. Жэшээлхэдэ, дайнай инвалид Григорьев болбол дурсагдагша Воробьевагай гэмээр ажалай инвалид гэжэ тоологдоһон байгаа.

Газетэдэ толилогдоһоной ёһоор шалган үзэхэдэ, тэндэ хэлэгдэһэн зүйлнүүд зүб байжа, социальна тэдхэмжын министерствын зүгһөө хэмжээ абтаба,—гэжэ БМАССР-эй социальна тэдхэмжын министерство манай редакцида мэдээсэбэ.

„Ямар ехэ абали гээшэб"

Манай «Бурят-Монголой Үнэн» газетын сентябриин 13-ай номерто «Ямар ехэ абали гээшэб?» гэһэн фельетон толилогдоһон байгаа. Энэ статья соо Кяхтын аймпотребсоюзай абали тухай хэлэгдэһэн юм. Бүхы абалинь 232.882 түхэриг хүрэтэр ургаһан байна.

Тус статьягай ёһоор шалган үзэхэдэ, тэндэ хэлэгдэһэн зүйлнүүдэй тон зүб байһаниинь элирүүлэгдэжэ, аймпотребсоюзай складые даагша П. А. Сахарова ба столовын буфетчица К. Д. Могильникова гэгшэд уголовно кодексын 109 статьягаар хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаба. Мүн аймагай бэлэдхэлэй конторын директор байһан М. В. Ширяев ба Кяхтын МТС-эй бухгалтер Вапилов гэгшэд хуулиин харюусалгада хабаадуулагдажа, тэдэнэй үриһэн мүнгэнүүд сүүдээр бусаагдаба—гэжэ Кяхтын аймагай прокурор нүхэр Посохова манай редакцида мэдээсэбэ.

Сэрэгэй албанда ябагшадай гэр бүлэнэрые анхарал оролдолгоор хүреэлэе!

★

Советскэ Союзай Герой
В. Тихомиров, ВКП(б)-гэй Обкомой сэрэгэй таһагые даагша.

★ ★

Сэрэгэй албанда ябагшадай ба Эсэгэ оронойнгоо түлөө ами наһаяа ...шэдэй гэр бүлэнэрэй материальна ба ажабайдалай хэрэглэлые хангаха тухай саг үргэлжэ анхарал табиха гээшэ туйлай ехэ политическэ удхашанартай хэрэг болоно.

Манай парти ба правительствын ...зоной ажа амидаралай ба материальна байдалые һайжаруулха ...тэ зорюулһан бүхы хэмжээ...лганууд соо сэрэгэй албанда ...шадай гэр бүлэнэрэй байдалые ...һайжаруулха асуудал түрүүшын ...нуудай ныгые эзэлдэг байна. Эсэгэ оронойнгоо түлөө ами наһаяа үгэһэн советскэ сэрэгшүүдэй ...бүлые бүгэдэ арадай анхарада хүрээлхэ. советскэ арадай ...ан ажал ба аюулгүй байдал сахижа байһан Улаан Армиин ...дүүд болон офицернүүдэй гэр ...тухай саг үргэлжэ анхарха ...манай хойшолуулашагүй зорилго мүн болоно»—гэжэ ВКП(б) ЦК-гэй бүхы һунгагшадта хандалга соо бэшэгдэһэн ...

Манай правительство сэрэгэй ...хэгшэдэй ба Эсэгэ оронойнгоо түлөө ами наһаяа үгэһэн сэрэгшэдэй гэр бүлые туһаламжа ба ...ээр хангахын тулада ехэхэн ...гаргадаг юм. Мүн эдэ гэр ...нүүд налогоор, уялгата түлбэреэр, байрын ба хүүгэдээ һургаһанай түлөө түлбэреэр горьһоо хүнгэлэлтэнүүдые абадаг ...

Парти ба правительствын энэ ...шийдбэриие дүүргэхэ талаар нютагай советскэ ба партийна организацинууд бага бэшэ хүдэлмэри ябуулаа. Гэбэл, сэрэгэй албанда ябагшадай ба Эсэгэ оронойгоо түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй гэр бүлэнэрэй мэдүүлгэ, гомодолнуудые хаража үзэлгые гүримшүүлһэн, пенси ба туһаламжа тогтоон үгэлгын дутуунуудые зайлуулһан байха юм.

Эдэнэй гэр бүлэнэртэ материальна туһаламжа үзүүлхэтэй хамта, нютагай партийна, советскэ ба ажахын организацинууд тэдэ бүлэнэрэй ажал хэжэ шадаха членүүдые ажал хүдэлмэридэ оруулха, мэргэжэлынь дээшэлүүлхэ ба шэнэ мэргэжэл олгохо зорилго табидаг байна. Юуб гэхэдэ дурсагдаһан бүлэнэрэй ажал хэжэ шадаха членүүдые ажал хүдэлмэридэ түбхинүүлхэ, тэдэнэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ гээшэ, тэдэндэ эгээл эрхим туһаламжа болохо байна.

Эдэ бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ фондо мүнгэн зөөри суглуулха кампани манай республика дотор амжалтатайгаар ябуулагдажа байха юм. 1946 оной түрүүшын хахад соо 281922 түхэриг мүнгэн, 204.833 килограмм талха орооһон суглуулагдаһан ба түсэбэй галуур тарилга хэгдэһэн байха юм. Мүн 45.000 хүүгэдэй паек үгтэһэн байна. Гадна 17.677 метр бүд, 13.427 хэһэг хубсаһан, 2.456 мянган түхэригэй арһан гутал, 976 паар валенка туһаламжа болгон үгтөө. 1881 хүүгэд хүүгэдэй байшанда оруулагдаһан ба хүн үргэжэ абаһан байна. 841 гэр бүлэһөө хүдөө ажахын налогой 224 гэр бүлэһөө мүнхэлэлгын урда жэлнүүдэй досмхонууд үригдэбэ. Гадна хүдөө ажахын налогһоо 391 гэр бүлэ энэ жэлдэ сүлөөлэгдөө, мүн һургуулида һуралгын түлбэреэр 5240 түхэригэй хүнгэлэлтэ үгтэбэ.

Эдэ гэр бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ фондо зөөри суглуулха талаар Улан-Удынхидэй үүсхэлые жэшээ болгомоор байна. Гэхэдэ: город соо 57 000 түхэриг суглуулагдаһан байна.

Сэрэгэй алба хэгшэдэй ба Эсэгэ оронойнгоо түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй гэр бүлын членүүд шан габьяата ажалаараа парти ба правительствын анхарал оролдолгодо харюусадаг юм. Эдэнэр предприяти колхоз ба совхозуудта эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилжэ Сталинска табанжэлэй агууехэ түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ туһална гээшэ.

Тиигэбэшье, ВКП(б)-гэй айкомууд, аймгүйсэдкомууд ба райвоенкомадуудай сэрэгэй албанда ябагшадай ба Эсэгэ оронойгоо түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй гэр бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр табиһан тухай ВКП(б)-гэй обкомой бюро нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэһэн байна. Дурсагдаһан гэр бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ хэрэгые һайжаруулхын эрилтэ эхин парторганизаци, сомоной совет, предприяти, колхоз, совхоз ба МТС-эй хүтэлбэрилэгшэдтэ ВКП(б)-гэй айкомуудай, аймгүйсэдкомуудай, райвоенкомадуудай зүгһөө саг үргэлжэ хэгдэдэггүй, хүдэлмэриинь хинадаггүй байха юм.

Тиимэһээ зарим аймагуудта дурсагдаһан хүдэлмэри муугаар табигдаһан, зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө сэрэгэй албанда ябагшадай гэр бүлэнэртэ огто анхаралаа табидаггүй, тэдэнэй мэдүүлгэ гомодолые шиидхэлгэдэ хойрогоор хандадаг баримтанууд олон бии.

Жэшээлхэдэ, Бурмонголлес трестын директор нүхэр Афанасенкодо Эсэгэ оронойгоо түлөө ами наһаяа үгэһэн Гуревичын эхэнэр хандажа Бурмонголлесэй шэнэ барилга хэхэдэ задалагдаһан гэрэйнгээ орондо байра эриһэн юм. Министрнүүдэй Соведэй заабариин байбашье нүхэр Афанасенко Гуревичын эхэнэрые һара хахад соо ябуулжа-ябуулжа эсэстэнь заһабари хэгдээгүй һан дархай байра үгөөд, тэрэниинь заһабарилуулжа үгэхөө арсаһан байна. Мүн механлилай директор Сидорович, нефть базын директор Кисляков гэгшэд Эсэгэ оронойгоо түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй гэр бүлын байрануудые заһабарилуулхаа эгсэ арсаһан байха юм.

Шулуутайн, Курбын ба илангаяа, Хандагатайн леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд сэрэгэй алба хэгшэдэй гэр бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлхын тулада огто анхаралаа табидаггүй, тэдэнэй эрилтэдэ албан хойрогоор хандана. Тиимэһээ эдэ леспромхозуудта дурсагдаһан бүлэнэрэй зариманиинь ажал хүдэлмэридэ оруулагдаагүй, түлеэ залһаар гүйсэд хангагдаагүй хүйтэ нойтон, муухай байра байдалтай һуудаг юм.

Кударын, Заиграйн, Байкало-Кударын, Мухаршэбэрэй, Баргажанай, Закаменай ба бусадшье аймагуудта пенси, туһаламжые түлэхэ тэдыгээр сэрэгэй алба хэгшэдэй ба Эсэгэ оронойгоо түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй гэр бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлгэ хизаарлагдадаг байна. Тэдэнэй ажал хэжэ шадаха членүүдые ажал хүдэлмэридэ оруулан түбхинүүлхэ, мэргэжэлынь дээшэлүүлхэ, байра байдалынь заһабарилха, түлишөөр хангаха гэхэ зэргын шухала хэмжээ-ябуулганууд абтанагүй.

Пенси ба туһаламжа тогтоохо, тэрэниие түлэхэ ябадалые удаашаруулдаг, энэ хэрэгтэ зорюулагдаһан мүнгые ондоо тээшэнь гаргашалдаг ушарнуудшье үзэгдэнэ.

Эдэ аймагуудта ажаһуудалай комиссинууд хүдэлмэрилнэгүй. Мүн сэрэгэй алба хэгшэдэй ба Эсэгэ оронойгоо түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй хүүгэд материальна талаар хангагдаагүй дээрэһээ һургуулида ороогүй байһан ушарнууд бии.

Кударын, Прибайкальска, Иволгын аймагуудта хуушан хубсаһа хадхаха, гутал хубсаһа шэнэр оехо мастерскойнууд эмхидхэгдээгүй.

Бабушкин городто эдэ бүлэнэрые түлишөөр хангаха ябадал һулаар табигдаһан байха юм.

Аймгүйсэдкомой социальна тэдхэмжын таһагууд колхозой ба сомоной соведэй хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоото элидхэлые соносодоггүй. Сэрэгэй албанда ябагшадай ба Эсэгэ оронойгоо түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй гэр бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ талаар ямар хүдэлмэри хэдэгые хинадаггүй байна.

Эдэ бүгэдэ дутуу дунданууд сэрэгэй албанда ябагшадай ба Эсэгэ оронойгоо түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй гэр бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлэлгые эрхилхэ органуудай, ажахын эмхизургаанууд, предприятинууд, колхоз ба совхозуудай хүдэлмэриие аймагай партийна ба советскэ органуудай һулаар хинадаг байһанай үрэ болоно.

ВКП(б)-гэй Баргажанай, Бичурын, Закаменай, Түнхэнэй, Кяхтын, Ахын айкомууд сэрэгэй албанда ябагшадай ба Эсэгэ оронойгоо түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй гэр бүлэнэртэ туһалха ябадалда анхаралаа табидаггүй. Тэдэнэй хэрэглэлдэ хойрогоор хандадаг баримтануудые хаража байгаад, айкомой бюро дээрэ энэ асуудал табидаггүй байжа, ВКП(б)-гэй Обкомой бюрогой заабариие дүүргэнэгүй.

Тиин сэрэгэй албанда ябагшадай ба Эсэгэ оронойгоо түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй гэр бүлэнэрэй ажаһуудал ба материальна байдал тухай асуудалые бюро дээрэ хэлсэжэ энэ талаар партийна советскэ органуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүдые абаха тухайнь ВКП(б)-гэй айкомуудые Обкомой бюро уялгалһан байха юм.

Иимэһээ, ВКП(б)-гэй айкомууд ба аймгүйсэдкомууд энэ асуудалые тусгаар хэлсэжэ энэ талаар үзэгдэжэ байгаа алдуу дутуунуудые хурдан түргэнөөр зайлуулха шухала хэмжээ-ябуулга хараалха, ажахын эмхизургаанууд, предприятинууд, колхозууд ба совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табиха, сэрэгэй албанда ябагшадай ба Эсэгэ оронойгоо түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй гэр бүлэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ хүдэлмэриие саг үргэлжэ хинажа байха ёһотой. Тиигэбэл энэ хүдэлмэриие эридээр һайжаруулжа шадахабди.

Сэрэгэй албанда ябагшадай ба Эсэгэ оронойгоо түлөө ами наһаяа үгэһэн сэрэгшүүдэй гэр бүлэнэртэ саг үргэлжэ анхаралаа табиха гээшэ манай аюулгүй... байһаниие мартажа болохогүй.

Нэгэдэмэл нацануудай организациин Генеральна Ассамблей дээрэ

Октябриин 28-ай үглөөнэй пленарна заседани

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 28. (ТАСС-эй спецкорр). Мүнөөдэр Генеральна Ассамблейн сессиин үглөөнэй заседани дээрэ Чехословакиин делегат Массарик гэгшэ үгэ хэлэбэ. Чехословаки дээрэ бүхэгөө юм гэдэг «түмэр хушэгэ» тухай шашаг худал үгэнүүдые хаман зайлуулжа, Массарик болбол өөрынгөө ороной ба гадаада гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбоо тухай тоогтожо хэлэбэ. «Бидэнэр болбол агуухэ Советскэ Союзтай договортой байнабди.—гэжэ тэрэ хэлэбэ.—Бидэнэр болбол энэ договоройнгоо статья бүхэниие бэелүүлхэ ба өөрынгөө дураар, баярлан байжа гараа табиин баталһан, энэ хэлсээгээ дуурагаха дуранан хүсэлтэй байнабди. Бидэнэр болбол бүхы эрхэ сүлөөтэ ба демократическа оронуудтай хани хоботой байха ба тэдэнтэй хани барисаатай байха хүсэлтэйбди». Чехословаки болбол өөрынгөө экономическэ һэргээн бодхоохын түлөө галай талаһаа туһаламжа хэрэгтэй байна гэжэ тэмдэглээд, Советскэ Союз болбол Чехословакида али болохо бүхы туһаламжа үзүүлэг байна гэжэ Массарик тэмдэглэбэ. «Энэ туһаламжынь түлөө бидэнэр ехэхэн баяр хүргэжэ байнабди».—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Чехословакиин делегат болбол Испанидахи фашистска журам байгуулалтатай эрид хатуу тэмсэл ябуулхые уриалба.

Хитадай делегат Веллингтон Ку гэгшэ өөрынгөө хэлэһэн үгэ соо аюулгүйн Советдэ агуухэ державануудай нэгэ һаналтай байха принцип дээрэ тогтобо. Энэ принцип байгуулһан ябадал болбол уласхоорондын амгалан тайбан байдал ба аюулгүй байдалые хамгаалхын талаар гол харюусалгатай тус Советэй саг үргэлжын членүүдэй нэгэдэлые хангаха гэһэн хүсэл дээрэһээ байгуулагдаһан юм гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. «Хитадай правительствын һанамжаар, хэрэг ябуулгын зөө нэгэдэл болбол уласхоорондын организацин амжалтатай ябуулгада үшөөл шухала хэрэгтэй зандаа байна»,—гэжэ Ку үргэлжэлнэ.

Хитадай түлөөлэгшэ болбол аюулгүйн Советтэ агуухэ державануудай нэгэ һаналтай байха принципые хүбилгэхэ зорилгоор Нэгэдэмэл нацануудай организацин Уставые шэнээр шалгаха гэһэн ямаршье ябадалые буруушаан хэлэбэ. Гэхын хамта Хитадай правительствын һанамжаар энэ принципые «үлэмжэ багагүй зохидоор» хэрэглэхэ ёһотой гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Шэнэ-Зеландиин делегат Беренсон гэгшэ бүхы хэлэһэн үгэ соо Нэгэдэмэл нацануудай организацин Уставые доботолхо хэрэгтэ зорюулбэ, тусхайлан хэлэбэл, тус организацин тогтожо байгаа гол үндэһэ һуури—аюулгүйн Советтэ агуухэ державануудай нэгэн һаналтай байха журамые буруушаан доботолһон байна. Тэрэ хадаа нюдаргаараа стол еборжо байгаад, эгээ үнэгүй демагогическа аргануудые хэрэглэжэ байгаад Уставые дахин шэнээр үзэхын эрилтэ табиба, тэрэ зуура энэ талаар энээнэй һанамжые хэдэн олон бусад оронуудай түлөөлэгшэд дэмжэгдэхэ бэзэ гэжэ найдаһанаа харуулба.

Египетэй делегат Хейкал-Паша гэгшэ өөрынгөө хэлэһэн үгын ехэнхи хубиие харин газарта ондоо гүрэнэй сэрэгүүд байдаг тухай асуудалда зорюулба. Тэрэ хадаа ямаршье бэеэ даажа амгалан тайбан державын газар дээрэ хари гүрэнэй сэрэгүүд байдаг ябадалые буруушаахые сессидэ хабадагшадые уриална. Тэрэ зуура египетскэ делегат болбол томо ехэ державануудай зүгһөө бага оронуудта хашалта хэхэ бүхы формонуудые буруушаан эсэргүүсэбэ.

Бата бэхи амгалан тайбанай байдал ба арадуудай аюулгүйн түлөө тэмсэл

Октябриин 28-ай үдэшын пленарна заседани

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 28. (ТАСС-эй спецкорр). Генеральна Ассамблейн мүнөө үдэшын заседани дээрэ Саудовско Аравиин, Белоруссиин, Польшын ба Францын түлөөлэгшэд үгэ хэлэбэ

Киселевой хэлэһэн үгэ

Белорусска делегациин ахалагша Киселев болбол Нэгэдэмэл нацануудай организациин Уставта тэшэгдэһэн агуухэ зорилгонууд тухай һануулан хэлээд, харин һүүлэй үедэ арад зондо эсэргүү реакционно тусхай этэгэдүүдэй зүгһөө дэлхэйн шэнэ дайн дүтэлжэ байһан тухай худал хуурмаг шууяа татажа, арадуудай дунда этигэлээ алдалга ба айлга һүрдэлгэ гаргажа байһан тухай асуудалые сэб сэхэ табиһан байна. «Шэнэ дайн тухай энэ шууяан хэндэ хэрэгтэйб?—гэжэ Киселев асууна.—Энэ шуужан хадаа дэлхэйн үнгэрэгшэ дайнай үедэ айхабтар ехэ капитал олзо олоһон хүнүүдтэ хэрэггэй байна. Энэ шууяан болбол сэрэгэй захидал тушаалгануудһаа айхабтар ехэ ашаг олзо олоһон томо томо трестнүүдтэ ба пушкын корольнуудта хэрэгтэй байна».

Саашань, Белоруссиин түлөөлэгшэ болбол «Сандей Таймс» гэжэ англиска газетын корреспондентын асуудалда харюу үгэхэдөө генералиссимус Сталинай шэнэ дайн тухай энэ шууяанда үгэһэн сэгнэлтые энэ татана: «Би шэнэ дайнай бодото аюулда этигэнэгүйб». «Шэнэ дайн» тухай мүнөө үедэ гол түлэб сэрэгэй политическэ тагнуулшад ба гражданска ноедой дунтахи үсөөн тоото тэдэнэй нүхэд шууяа тагажа байна. Энэ шууяан хадаа гэдэндэ юундэ хэрэгтэй байнаб гэхэдэ, ядахын сагта: а) дайн болохонь гэһэн хээгдэгээр өөһэдынгөө контр-агентнүүдэй дундаһаа гэһэн хонгор һанаатай зарим политигүүдые айлгаха ба тиигээд байхадаа контр-агентнүүдһээ ехэ юумэ буулгажа абахадань өөрынгөө правительствонуудта туһалха; б) өөһэдынгөө оронуудта сэрэгэй бюджедүүдэй хорохо ябадалые нэгэ хэды саг соо бэрхэтэй болгохо; в) сэрэгүүдэй алданһаа табигдаха ябадалые һаатуулха ба өөһэдынгөө оронуудта ажалгүйдэлгын түргэнөөр ургаха ябадалые тэрээгээрээ болюулха гэнэ.

«Шэнэ дайн» болохонь гээд мүнөө үедэ гаража байһан шууяан ба мүнөө сагта үгы байһан тэрэ «шэнэ дайнай» бодото аюулай хоорондохи илгаае нарин нягтаар таниха хэрэгтэй».

Генералиссимус Сталинай үгэһэн сэгнэлтэ дээрэһээ уласхоорондын байдал дээрэ бүхы юумэн журамшалан ябажа байна гээшэ гэһэн тобшолол гаргажа болохогүйнь мэдээжэ гэжэ Киселев тэмдэглэнэ. Харин энэ сэгнэлтэ дээрэһээ иимэнүүд тобшолол гараха байна гэбэл: «шэнэ дайнай» аюулаар наала хоншоо хэжэ өөрынгөө ябуулжа байгаа политикада амжалта олгохые оролдожо байдаг тиимэ организацинууд ба партинууд бии байна. Энэ ябадал болбол гүрэнүүдэй хоорондо, илангаяа агуухэ державануудай хоорондо хани барисаа байгуулха ба харилсан этигэлсэхэ байдалые тогтоохо хэрэгтэ хоро хүргэнгүй үнгэржэ шадахагүй байна, теэд нимэ харилсаагүйгөөр бата бэхи амгалан тайбан байдалые байгуулхын аргагүй юм.

Аюулгүйн Советтэ шиидхэбэри абахадаа нэгэн һаналтай байха принципые хорижмжолхо гү, али хизаарлаха тухай Австрали ба Кубагай делегациин эрилтэнүүд дээрэ зогсожо, Белоруссиин делегат болбол Нэгэдэмэл нацануудай организациин Уставые шэнээр шалгажа үзэхэ гэһэн һэдэлгэ туршалгануудай бии байһан ушар хадаа тус органицациие бүгэдэниитын бата бэхи амгалан тайбан байдал байгуулха зэбсэгһээ, харин зарим тусгаар оронуудай гү, бүлэг оронуудай өөрыгөө политикые ябуулха инструмент болгохо гэһэн аюул бии байһаниие гэршэлнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Перу, Венецуэла, Аргентина, Турци, Бельги ба бусад хэдэн оронуудай түлөөлэгшэнүүд болбол тус Ассамблей дээрэ агуухэ державануудай нэгэн һаналтай байха журамые буруушаан үгэ хэлэһэн байна гэжэ Киселев тэмдэглээд, «агуухэ державануудай нэгэн һаналгай байха принципые буруушаан доботолхо ябадал хадаа Нэгэдэмэл нацануудай нэгэдэлые бутасохихо гэһэн зорилготой байна. Ушарынь хадаа сохом энэ принцип болбол Нэгэдэмэл нацануудай организациин үндэһэн һууринь болохо юм гэжэ заан хэлэбэ. Уласхоорондын эб найрамдалые байгуулха гэһэн шухалын шухала асуудалнуудай талаар аюулгүйн Совет дээрэ шиидхэбэри гаргахадаа нэгэн һаналтай байхагүй гэһэн алибүхы ондоо журам болбол тус органиие нэгэ гүрэнһөө нүгөө гүрэндэ өөрынгөө зоригые баалаха зэбсэг болгохо ба нэгэн гүрэнүүд нүгөө гүрэнүүдтэ эсэргүү блок байгуулха орган болгохын аюул бээдээ хадагалжа байна.—гэжэ Киселев хэлэнэ.—Иимэ ябадал болбол Нэгэдэмэл нацануудай организациие нэрээ хухаралгын муу эсэстэ хүргэхэ байна, ушарынь хадаа, тус организациин бии байһанай ашаг үлхэнь агуухэ державануудай нэгэн һаналтай тогтоол шиидхэбэриие гаргуулха ябадалда болоно». Белорусска делегаци болбол Нэгэдэмэл нацануудай организациин Уставые шэнээр шалгаха ябадалда эрид шанга эсэргүүсэлтэ хэхэ байна гэжэ Киселев хэлэбэ.

Саашань Белоруссиин түлөөлэгшэ дайнай боложо байха үедэ союзна державануудай зэбсэгтэ хүсэнүүд дайнай эрхээр хэдэ хэдэн оронуудай территори дээрэ орохо баатай болоһон ушарта Генеральна Ассамблейн анхаралые хандуулна. Теэд энэ хэрэгэй зайлашагүй шухала байһан саг үнгэрөө. Гэбэшье, союзна державанууд бултадаа дайсан бэшэ байһан оронуудай территори дээрэһээ өөрынгөө сэрэгүүдые дуудажа гаргаагүй байна. һүүлэй хоёр жэл соо Англиин сэрэгүүд Грецидэ ходо байдаг ба тэдэнэй доторой хэрэгтэ оролсожо байһаниие Киселев һануулна. Египет дээрэ мүнөө үедэ байгаа британска сэрэгүүдэй тоо хадаа англо-египетскэ договорой ёһоор Англиин тэндэ баряжа байха эрхэтэй байһанһаа хэдэн дахин олон байна.

Англиин зэбсэгтэ хүсэнүүд Ирагай территори дээрэ, илангаяа Иранай хилэ дээрэ, турецкэ-ирански хилэ дээрэ, Палестинада бэеэгнэрүүлэгдэһэн байна. Индонезидэ английска сэрэгүүд болбол өөрынгөө национальна бээз даанги байдалые хангахые хүсэжэ байгаа Индонезиин арадта эсэргүү нэгэн талын сэрэгэй ябуулгануудые хэжэ байна.

Хитадта США-гэй сэрэгүүдэй байжа байдаг ушар болбол бүхэдэлхэйн демократическэ хүнүүдэй һанаае зобоожо байна гэжэ белорусска делегат заан хэлэнэ. Хитадай демократическа хүсэнүүдтэ эсэргүү ябадалдань, Хитадай нэгэн группада США-гэй зүгһөө улам улам ехээр сэрэгэй туһаламжа үзүүлжэ байһан ябадал болбол тус оронда гражданска дайе улам бадаргаха хэрэгтэ туһа болоно. Хитадта США-гэй ябуулжа байгаа политикэ болбол Алас Дурна дээрэ амгалан тайбан байдалые аршалха хэрэгтэ үгтэшье туһа болоногүй.

Нэгэдэмэл нацануудай зарим нэгэн членүүдэй территори дээрэ байгаа англо-американска зэбсэгтэ хүсэнүүд болбол илангаһан орон дээрэ илагшадай байдаг ёһоной тиимэ үргэн засагтай, тиимэ үргэн эрхэтэй байдаг… рые Киселев тэм… Теэд өөрынгөө Уставай ёһо… дэмэл нацануудай организаци… бол тэрээнэй бүхы членүүдэ… даанги адли тэгшэ эрхэтэй… принцип дээрэ үндэһэлһэн б… селев үгэ хэлэлгынгээ эсэс… кистска Испанида бии боло… туаци тухай асуудал дээрэ… хэлэнэ. Дайнай һүүлдэ Фр… байгуулалта журам болбо… сүлөөдэ дуратай хүн тү… эсэргүү фашистска хорото… центр мүн ба баһа дахи… дэлхэй дээрэ таража болж… дүйн дайнай дугы мүн боло… на гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. … гой засагай эрхэ доро байга… пани болбол зэбсэгтэ лагерь… зандаа үлэһөөр байна.

Гэбэшье Испанида бии б… ситуаци тухай асуудалай таб… байхада аюулгүйн Совет… ёһотой бодото хэмжээ… оронд харин энэ асуудалые… мальнаар хойшо татаха гэһ… да ороһон байна. Аюулгүйн С… тэ үни удаан хэлсэгдэн хара… най һүүлдэ испанска асуудал… бол ёһотой бодото шиидхэ… тэндэ олоогүй байна. Фра… фашистска журам байгуула… шаа ёһотой бодото хэмжээ… ябадал буруушаагаад бай… аюулгүйн Совет болбол Фра… правительствын бии болгоһо… туациие зүбшөөхэ замда… байна. Белорусска делегаци… аюулгүйн Совет болбол Фра… Испани тухай асуудалые дах… биха ёһотой гэжэ баадхана… хэлэжэ дүүргэхэдээ. Белору… делегат Нэгэдэмэл нацануу… ганизациин Генеральна Асса… мүнөөнэй сессиин делегадуу… тус сессиин хэлсэхэ зүйл… табигдаһан элэ шухалын… асуудалнуудые шиидхэхэ… хани барисаанай ба бэе бэед… гэлсэхэ зориг үзүүлхэ бэзэ… найдалга харуулба.

Ржимовскиин хэлэһэн үгэ

Польско делегациин ахалагша, гадаада хэрэгүүдэй Министр Ржимовский болбол өөрынгөө хэлэһэн үгэ соо, Польшын арад хадаа бусад арадуудтал адли бата бэхи ба үни удаан амгалан тайбан байдал тушаа өөрынгөө этигэл найдалгануудые Нэгэдэмэл нацануудай организацитай холбодог байна гэжэ мэдүүлбэ. «Манай организаци болбол агуухэ державануудай хани барисаан дээрэ түлгэжэ байдаг гэжэ бидэнэр тоолонобди.—гэжэ Ржимовский үргэлжэлнэ.—Энэ хани барисаан болбол хүн түрэлтэниие сүлөөлхэ хэрэгтэ шухалын шухала эрхэ нүхэсэл байһан юм; мүнөөшье энэ хани барисаан хадаа амгалан тайбан байдалые хамгаалха хэрэгтэ шухалын шухала эрхэ нүхэсэл болохо ушартай». Ржимовский болбол Советскэ Союз ба ЮНРРА-гай зүгһөө Польшодо хүргэһэн туһаламжын түлөө баяр хүргэхэ зуураа, СССР болбол өөрөө харин дайсадай сүмэрэн оролгоһоо ехэтэ хохидсоһон байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Нэгэдэмэл нацануудай организацида агуухэ державануудай үүргэ тухай хэлэхэ зуураа, Польша болбол агуухэ державануудые бэе бэеһээнь таһалха гэһэн державануудай бэе бэедэ дайсан харша группануудые байгуулха гэһэн алибүхы туршалгануудта эсэргүүсэхэ байна гэжэ Ржимовский хэлэбэ. Тиимэдэ, Польшо болбол аюулгүйн Советтэ тогтомол болоһон голосованиин журамые эбдэхэ гэһэн али бүхы туршалгануудые буруушааха байна. Иимэ процедурын удхашанар юун дээрэб гэхэдэ, агуухэ державанууд болбол үгэеэ ойлголсонгүй тараха бэшэ харин ойлголсохо аргаяа бэдэрхэ баатай болодог дээрэ байна.

Уласхоорондын организаци… олонхи гэлэг сагай ушарһаа т… ложо болохо юм: иимэ олонхи… бол түүхэтэ событинууд ба ба… нуудай газаа таладань юрэ… үлэлэг тэдэ нацануудай го… һаа бүрилэжэ болохо байна… польско делегат тэмдэглэбэ. … болохо бүри агуухэ держ… дай нэгэн һаналтай болохо… пые зандань үлээхэ бүри… болоно. Бидэнэр энэ при… орхижо шадахагүй байнабди,… Ржимовский мэдүүлбэ.—Энэ… ципые орхео һаа, иимэ ехэ… шээл лабажа, һаяхан барижа… һэн байшангайгаа фундамент… та сохихо болонобди».

Испанидахи фашистска ж… байгуулалта тухай асуудалда… жо хэлэхэдээ, Польшо… бол тус асуудалые… гын Советтэ табиха… үүсхэһэн байна гэжэ Ржимо… һануулба. Гитлер ба Муссо… барлаг болохо Франкогой гар… саг барюулжа байха ябадалые… гэдэмэл нацануудай орга… болбол саашадаа тэсэхэгүй… гэһэн найдалга үзүүлнэ. «Испа… хи фашизмые усадхаха ябадал… болбол бүхы дэлхэй дээрэ… лан тайбан байдал байгуулха… рэгтэ ехэхэн олзо боложо… дамжаггүй».

Харгалзалай Советые байгуу… ябад л мүнөө хүртэрөө хойшо… тагдажа байһан тушаа польск… легат өөрынгөө халаглалые… гээд тус организациие бүхы… хэй дээрэ хэдэн олон миллион… нүүд тэшэ ялан үлеэжэ байна… жэ тэрэ тэмдэглэбэ. „Эрхэ с… ба демократиин тухай гоё гоё… нүүд болбол колониальна аради… та зэрлиг муугайгаар хан… хүнүүдэй хэлэхэдэнь, хүн түр… тэниие хардаһан ябадал боло…

Пэродиин хэлэһэн үгэ

Франциин делегат Пароди гэгшэ Нэгэдэмэл нацануудай организациин байгуулһан эмхи зургаануудай хэһэн хүдэлмэриие тэмдэглэбэ. Энэ эмхизургаанууд болбол проектнүүдэй шатаһаа бодото хүдэлмэридэ удаа дараалан ороһон байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Аюулгүйн Совет болбол тэрээнэй урда табигдаһан бүхы асуудалнуудые шиидхэжэ шадаагүй болобош энэ асуудалнуудай шиидхэбэриие оложо болохо зүгынь юуншье һаа заажа үгэһэн байна.

Үнэн байдалай шарайе сэхэ хараха хэрэгтэй гэжэ делегадуудые уряалһанайгаа һүүлдэ, Пароди болбол: „манай хүдэлмэриин ниитэ эрхэ байдал хадаа һанаа зоохогүйн нэгэн үзэгдэлтэй байна", гэжэ хэлэбэ. Французска делегадай һанамжаар Нэгэдэмэл нацануудай организаци болбол олониитэдэ дүүрэн дэмжэлгэгүй байна. Энэ ушар хадаа тус организациин эсэгүй дээрэһээ болоо гэжэ ха… Пароди болбол мүнөө үедэ Нэ… дэмэл нацануудай организаци… Уставые хубилгаха гэһэн али… хы ябадалда эсэргүүсэхэ б… һаа хэлэнэ.

Өөрынгөө үгэ хэлэлгын эсэ… французска делегат болбол һүү… үдэрнүүдтэ Генеральна Асса… лейн сесси дээрэ үзэгдэһэн… барисаанай үзэл һаналнуудые т… дэглэбэ. Тус сессидэ хабаадаг… болбол илангаяа аюулгүйн Сов… тэ агуухэ державануудай нэ… һаналтай байха принцип ту… асуудалаар саашадаа һанамж… даа хэлэхэдээ энэ хани барисаан… үзэл һаналые аюулда оруулх… бэзэ гэһэн өөрынгөө найдал… хэлэбэ.

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖАПОВ

Юнайтед Пресс гэжэ американска агентствын президент г-н Хью Бэйли гэгшын асуудалнуудта И. В. Сталинай үгэһэн харюунууд тушаа гадаадын хэблэлдэ бэшэһэн зүйлнүүд

США

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 29. (ТАСС). „Нью-Йорк Таймс", Нью-Йорк Геральд Трибюн", „Дейли Уоркер" гэжэ газетэнүүд Юнайтед Пресс агентствын президент Бейли гэгшын асуудалнуудта үгэһэн нүхэр И. В. Сталинай харюунуудые түрүү нюурта толилһон байна. Тус харюунуудые толилходоо нэгэдэхи нюурай хахадые эзэлһэн томонууд гаршагуудые толилолсоһон байха юм. Эдэ гаршагуудай гол удхань хадаа СССР ба США хоёрой хоорондо „шахардуу байдал шангадаһан байһан тухай Бирнсын мэдүүлгые зүбшөөнэ гүт" гэһэн асуудалда үгэһэн И. В. Сталин й харюу болоно. „Дейли Уоркер" гэжэ газетэ гаршаг соогоо: „Сталин болбол Черчиллиие шэнэ дайн үүсхэгшэдэй нэгэдэхи номерой хүн гэжэ зааба. США ба советүүд хоёрой хоорондо шахардуу байдал шангадаһан тухай мэдүүлгые буруушаана, Германитай хэхэ хэлсээнэй гол һууринуудые харуулба"—гэжэ бэшэнэ. Американска радиостанцинууд болбол өөрынгөө дамжуулганууд соо нүхэр И. В Сталиниин үгэһэн харюуды ехэхэн һуури гаргажа үгэбэ. Нью-Йоркын радио: советскэ премьер министр хадаа шэнэ дайн байлдаае зайлуулха эгээ эрхим арга юун гээшэб гэһэн асуудалда тодорхой харюу үгэбэ. Энээнэй түлөө шэнэ дай үүсхэгшэдые элишэлэн гаргаха ба хаарлаж бариха хэрэгтэй гэжэ тэрэ хэлэбэ. Сталин болбол урдань Англиин премьер-министр байһан Черчилль тухай дай үүсхэгшэ мүн гэжэ онсо зааба гэжэ тэмдэглэһэн байна. И. В Сталинда табиһан 31 асуудалнуудай нэгэнинь дайнай һүүлээр Германиин байдал тухай асуудалнуудта хабаадана гэжэ американска радио онсо тэмдэглэнэ.

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 29. (ТАСС) Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын дамжуулһан ёһоор, Юнайтед Пресс эй президент Бейлидэ үгэһэн И В Сталинай харюунууд болбол Нэгэдэмэл нацануудай организациин Генеральна Ассамблейн сессиин делегадуудай анхаралые сум эзэлээд байна. Генеральна Ассамблейн сессидэ ерэһэн англиска делегат Шоукросс гэгшэ: „Германи тушаа Сталинай хэлэһэн үгэнүүд тон ехэ һонирхолтой байна, тиимэдэ энээниие Гадаада Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Конференци дээрэ нарияар хаража үзэхэ шухала" гэжэ мэдүүлбэ.

Генеральна Ассамблейн сессиин түрүүлэгшэ Спаак гэгшэ: „Сталин юумэ хэл-хэлээ хододоо һониин юумэ хэлэдэг" гэжэ мэдүүлһэн байна.

ФРАНЦИ

ПАРИЖ, октябриин 29. (ТАСС). Газетэнүүд болбол Юнайтед Пресс агентствын президент Бейлидэ И. В. Сталинай үгэһэн харюунууд тухай дэлгэрэнгы мэдээсэлые толилбо. СССР США хоёрой хоорондо шангадажа байһан ябадал үгы гэжэ Сталин мэдүүлбэ,—гэжэ Франс Пресс агентствын шэнжэлэгшэ Жак Эдингер гэгшэ бэшэнэ. —Мүнөө үедэ шэнэ дайнай гансал юуд хадаа шэнэ дай үүсхэгшэдэй хорото муухай сүбэгшэлгэдэ байна гэжэ Советскэ Союзай удардагша тоолодог байна. Эгээл һүүлдэ хэлэһэн өөрынгөө үгөө хэн зоной сэльхэлые амаржуулха гэлээр үнэхөө-рөө туһалаагүй, Черчиллиие Сталин болбол дайн үүсхэгшэдэй түрүү зэргэдэ табиба. Сталинай һаналаар, амгалан тайбан байдалые хүсэгшэдэй хоёшолуулашагүй зорилгонь хадаа дай үүсхэгшэдые абяагүй болгохо ябадал мүн болоно.

—1946 оной июль һара соо Молотовой хэлэһэншэлэн Сталин болбол Германиин экономическа нэгэдэлые буруушаангүйгөөр, харин тус оронда тон түрүүн политическэ нэгэдэл бэелүүлхэ шухала гэжэ тоолоһон байна,—гэжэ Эдингер саашань үргэлжэлүүлнэ.—Сталинай мэдүүлгые уншахада Германиие денацификацилха ябадал болбол германска проблемын гол асуудал мүн гэжэ ойлгомоор болоно.

АНГЛИ

ЛОНДОН, октябриин 29. (ТАСС). Бүхы газетэнүүдэй орой гараһан номернуудта Юнайтед Пресс гэжэ американска телеграфна агентствын президентын асуудалнуудта үгэһэн нүхэр И. В. Сталинай харюунууд тунхаглагдаба. Эдэ харюунууд тухай мэдээсэлнүүдые бүхы газетэнүүд томо ехэ гаршагтайгаар нэгэдэхи нюур дээрэ толилһон байха юм. „Дейли Геральд" гэжэ газетэ нүхэр И. В. Сталинай харюунуудые дэлгэрэнгыгээр толилхо зуураа Германиин рээдүй тухай хэлэгдэһэн зүйлнүүдые онсоор илгана.

ШВЕЦИ

СТОКГОЛЬМ, октябриин 29. (ТАСС). Үглөөгүүр гараһан зарим газетэнүүд ба удэшэ гараһан бүхы газетэнүүд Юнайтед Прессэй президентдэ үгэһэн нүхэр И. В. Сталинай харюунуудые дүүрэнээр тунхаглаба. Тус харюунууд болбол газетэнүүдэй нэгэдэхи хуудаһан дээрэ тон ехэнүүд гаршаг доро толилогдоһон байна. Эдэ гаршагууд соо: „Сталин болбол өөрынгөө хэрэгсэлнүүдые хабгажа шадаха ажалай эдбэритэй нэгэдэмэл Германиие хүсэнэ", „Швеци ба СССР хоёрой хоорондохи хэлсээн болбол нацануудай хоорондын экономическа хани барисаанай нэгэн хуби мүн гэжэ Сталин хэлэбэ", „Сталинай харюунууд болбол хаа-хаанагүй оптимизм гүрүүлбэ", „Сталин болбол агуухэ державануудай хоорондохи харилсаанай һайжарха тушаа шэнэ найдалга үзүүлбэ"—гэжэ бэшэнэд.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, октябриин 29. (ТАСС). „Бечур Варшавы" ба „Экспресс Вечорный" гэдэг Варшавын үдэшэ гарадаг газетнүүд болбол нэгэдэхи хуудаһанууд дээрэ Юнайтед Пресс агентствын президентын асуудалнуудта үгэһэн нүхэр И. В. Сталинай харюунуудые тунхаглаба.

Тус газетэнүүд өөрынгөө бэшэһэн гаршагууд соо Польшын баруун хилэнүүд хадаа эсэслэн баталагдаһан хилэнүүд мүн гээшэ гэһэн И. В. Сталинай мэдүүлгые онсолон тэмдэглэнэ. Мүн Черчилль бусад дай үүсхэгшэдые болюулха шухала тухай харюуе тэмдэглэһэн байха юм.

ГОЛЛАНДИ

ГААГА, октябриин 29. (ТАСС). Мүнөөдэр голландска радио болбол Юнайтед Пресс гэдэг американска агентствын президентын асуудалнуудта үгэһэн нүхэр И. В. Сталинай харюунуудые дамжуулһан байна. Тус радио болбол Черчилль ба тэрэнэй Англи ба США-дахи үзэл дахагшад хадаа бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан тайбан байдалда ехэ аюулгай байна гэһэн нүхэр Сталинай харюуе илангаяа ехэтэ илгаан тэмдэглэһэн байна.

Үдэшын газетэнүүд Юнайтед Пресс гэжэ телеграфна агентствын президент Бейлидэ үгэһэн, нүхэр И. В. Сталинай харюунуудые түрүү нюурта толилһон байха юм, томо томо гаршагууд соогоо иигэжэ бэшэһэн байна гэбэл: „Сталин хадаа дай үүсхэгшэдые элишэлбэ", „Сталин болбол атомна энергиие хиналха уласхоорондын хатуу хиналта байгуулхые дурадхана". Олон тоото газетэнүүд нүхэр И. В Сталинай портредүүдые гаргаһан байна.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. отзет. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений — 2-64 (2 зв.)

Н—00736. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж 10.000